

Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет
Факультет бізнесу та права
Кафедра економіки

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

Аналіз та оцінка ефективності господарської діяльності підприємства
(на матеріалах ПрАТ «СКФ Україна»)

спеціальність 051 Економіка

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Економіка»

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти
Групи ЕКз-41
БЕЦЬКО Зоряна Русланівна

(підпис)

Керівник:
Доктор філософії, доцент
Косінський Петро Миколайович

(підпис)

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«__» _____ 20__ р.
Доктор філософії (PhD), доцент
Гарант освітньої програми:
Косінський Петро Миколайович

(підпис)

Луцьк – 2025 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнесу та права

Кафедра економіки

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 051 Економіка

Освітня програма: «Економіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки
проф. Шубалий О.М.

«__» _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

БЕЦЬКО Зоряна Русланівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи

Аналіз та оцінка ефективності господарської діяльності підприємства (на матеріалах ПрАТ «СКФ Україна»)

Керівник роботи: Косінський П.М.

затверджені наказом закладу вищої освіти від «17» січня 2025 р. №27/01-02

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи «14» червня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи теоретичні джерела, матеріали науково-практичних конференцій, навчальні видання, науково-аналітичні статті вітчизняних та зарубіжних авторів з питань аналізу й оцінки та підвищення ефективності кадрового потенціалу підприємств, фінансова звітність, звіти із праці й інша документація ПрАТ «СКФ Україна», ресурси глобальної мережі Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАТ «СКФ УКРАЇНА»

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

ДОДАТКИ. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу:

1. Тракткування терміна «економічна ефективність» у наукових джерелах

2. Етапи проведення аналізу ефективності господарської діяльності підприємства

3. Джерела інформації для аналізу ефективності діяльності підприємства

4. Методи аналізу ефективності господарської діяльності підприємства

5. Критерії оцінки ефективності господарської діяльності підприємства

6. Фінансові показники діяльності ПрАТ «СКФ Україна»

7. Зміна структури зобов'язань ПрАТ «СКФ Україна» у 2021-2024 рр.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>1 розділ</i>	<i>Косінський П.М., доцент</i>		
<i>2 розділ</i>	<i>Косінський П.М., доцент</i>		
<i>Висновки та пропозиції</i>	<i>Косінський П.М., доцент</i>		

7. Дата видачі завдання «30» вересня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	<i>Обґрунтування теми</i>	<i>до 30.09.2024</i>	
2.	<i>Огляд літератури із досліджуваної проблеми</i>	<i>до 31.10.2024</i>	
3.	<i>1 розділ</i>	<i>до 31.12.2024</i>	
4.	<i>2 розділ</i>	<i>до 15.04.2025</i>	
5.	<i>Висновки та пропозиції</i>	<i>до 20.05.2025</i>	
6.	<i>Формування списку використаних джерел</i>	<i>до 25.05.2025</i>	
7.	<i>Формування додатків</i>	<i>до 27.05.2025</i>	
8.	<i>Оформлення ілюстративного матеріалу</i>	<i>до 31.05.2025</i>	
9.	<i>Нормоконтроль</i>	<i>до 01.06.2025</i>	
10.	<i>Інструментальна перевірка на академічний плагіат</i>	<i>до 07.06.2025</i>	
11.	<i>Представлення кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту</i>	<i>до 14.06.2025</i>	

Здобувач вищої освіти

_____ (Бецько З.Р.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

_____ (Косінський П.М.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Бецько З.Р. Аналіз та оцінка ефективності господарської діяльності підприємства (на матеріалах ПрАТ «СКФ Україна»). – Кваліфікаційна робота бакалавра на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 051 Економіка, спеціалізація «Економіка». Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2025.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є проведення комплексного аналізу та оцінки ефективності господарської діяльності ПрАТ «СКФ Україна», визначенні основних проблем і резервів підвищення результативності функціонування підприємства, а також формулюванні практичних рекомендацій щодо покращення його економічного стану.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з двох розділів. У першому розділі розглянуто теоретичні основи аналізу та оцінку ефективності господарської діяльності підприємства: дослідження змісту інформаційного забезпечення, методів аналізу та оцінки ефективності господарської діяльності підприємства.

У другому розділі подано загальну характеристику фінансово-економічної діяльності ПрАТ «СКФ Україна», проведено аналіз використання ресурсів підприємства та надано загальну оцінку рівня ефективності його господарської діяльності

Ключові слова: ефективність, аналіз ефективності, оцінка ефективності, рівень ефективності, господарська діяльність, фінансово-економічні показники.

ANNOTATION

Betsko Z.R. Analysis and evaluation of the efficiency of the economic activity of the enterprise (on material of Private joint stock company "SKF Ukraine"). – Manuscript.

Qualification work of bachelor in the specialty 051 Economics, educational program "Economics". Lutsk National Technical University. Luck, 2025.

The purpose of the bachelor's thesis is to conduct a comprehensive analysis and evaluation of the effectiveness of the economic activities of PJSC "SCF Ukraine", to identify the main problems and reserves for improving the efficiency of the enterprise, as well as to formulate practical recommendations for improving its economic condition.

The bachelor's thesis consists of two sections. The first section deals with the theoretical foundations of analysis and evaluation of the efficiency of economic activity of the enterprise: the study of the content of information support, methods of analysis and evaluation of the efficiency of economic activity of the enterprise.

The second section presents a general description of the financial and economic activities of PJSC "SCF Ukraine", analyzes the use of enterprise resources and provides a general assessment of the level of efficiency of its economic activity.

Keywords: efficiency, efficiency analysis, efficiency assessment, efficiency level, economic activity, financial and economic indicators.

ЗМІСТ

	ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1.	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	11
	1.1. Економічний зміст ефективності господарської діяльності підприємства	11
	1.2. Інформаційне забезпечення та методи аналізу ефективності діяльності підприємства	16
	1.3. Підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства	21
РОЗДІЛ 2.	АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАТ «СКФ УКРАЇНА»	25
02	2.1. Аналіз фінансово-економічних показників ефективності діяльності підприємства	25
	2.2. Аналіз ефективності використання ресурсів ПРАТ «СКФ Україна»	35
	2.3. Оцінка рівня ефективності господарської діяльності ПРАТ «СКФ Україна»	41
	ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	46
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
	ДОДАТКИ	60

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах функціонування економіки України підприємства зіштовхуються з численними викликами, серед яких – посилення конкуренції, зростання собівартості продукції, нестабільність ринкового середовища, а також зміни у законодавчій та податковій політиці. У таких умовах особливої актуальності набуває аналіз та оцінка ефективності господарської діяльності підприємства, що дозволяє не лише визначити поточний стан підприємства, а й сформувані обґрунтовані управлінські рішення, спрямовані на підвищення результативності його функціонування.

Актуальність теми зумовлена необхідністю системного підходу до оцінки фінансово-господарських результатів діяльності підприємств, оскільки саме на основі аналітичних висновків формується стратегія подальшого розвитку, оптимізуються витрати, поліпшуються внутрішні бізнес-процеси, забезпечується конкурентоспроможність продукції на ринку. Особливо це важливо для підприємств, що працюють у сфері промисловості, де рівень ефективності виробництва безпосередньо впливає на економічну стійкість як самого суб'єкта господарювання, так і відповідної галузі в цілому. ПрАТ «СКФ Україна» є яскравим прикладом промислового підприємства з тривалим виробничим досвідом, а тому виступає доцільним об'єктом для комплексного аналізу.

Обрана тема дипломної роботи є актуальною як з точки зору науково-методичного значення, так і з практичного боку. Її реалізація сприятиме поглибленню знань щодо аналітичного забезпечення управління підприємством та дозволить виявити внутрішні резерви покращення його економічного стану.

У процесі дослідження було враховано наукові доробки відомих українських та зарубіжних вчених у сфері аналізу господарської діяльності. Зокрема, значний внесок у розвиток методологічних основ економічного аналізу зробили такі науковці, як: Н.В. Трусова, Н.Н. Присяжнюк, Ю.В. Федорук, О.В. Ткаченко, Т.С. Морщенок, О.А. Терещенко (досліджували фінансовий

аналіз підприємств, зокрема акцентуючи увагу на методах оцінювання ліквідності, платоспроможності та рентабельності), Ф.Ф. Бутинець (запропонував систематизацію методів економічного аналізу та обґрунтував їх прикладне застосування в практиці українських підприємств), А.В. Червяненко, М.В. Чорна, О.П. Політанська, Г.Г. Кірейцев (розглядали аналітичні аспекти управління фінансовими результатами підприємств, Ю.Ю. Туниця, О.М. Адамовський, Л.Д. Загвойська (досліджували питання ефективності економічної діяльності у контексті глобальних викликів і сталого розвитку), R. Higgins (досліджував фінансове планування та оцінку ефективності з точки зору інтересів інвесторів і менеджменту), M. Mescon, M. Albert, F. Khedouri, C.R. McConnell, S.L. Brue, S.M., J. Schumpeter, D. Hawkins (зробили значний внесок у формування теоретичних засад, управління ефективністю підприємства, управлінського обліку та фінансового аналізу в контексті корпоративного управління).

Однак на нашу думку, мало вивченими залишаються підходи до аналізу й комплексної оцінки ефективності господарської діяльності, а також пошуку шляхів його зростання, виходячи із специфіки діяльності підприємств різних галузей та секторів економіки.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає в проведенні комплексного аналізу та оцінки ефективності господарської діяльності ПрАТ «СКФ Україна», визначенні основних проблем і резервів підвищення результативності функціонування підприємства, а також формулюванні практичних рекомендацій щодо покращення його економічного стану.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність вирішення наступних завдань:

- дослідження економічного змісту ефективності господарської діяльності підприємства;
- дослідження інформаційного забезпечення та методів аналізу ефективності діяльності підприємства;
- вивчення підходів до оцінки ефективності діяльності підприємства

- проведення аналізу фінансово-економічних показників ефективності діяльності підприємства;
- проведення аналізу ефективності використання ресурсів ПРАТ «СКФ Україна»;
- здійснення оцінки рівня ефективності господарської діяльності ПРАТ «СКФ Україна»;
- розробка висновків і пропозицій на основі проведеного дослідження.

Об'єктом дослідження виступає господарська діяльність ПРАТ «СКФ Україна» як суб'єкта промислового виробництва в умовах сучасної ринкової економіки.

Предметом дослідження є система економічних показників, що відображають ефективність використання ресурсів підприємства, а також методи й інструменти аналізу, які дозволяють дати обґрунтовану оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства.

Методи дослідження. Методичною основою кваліфікаційної роботи бакалавра є положення класичної та сучасної економічної теорії, праці провідних вчених, загальнонаукові принципи проведення комплексних досліджень. Конкретні наукові результати одержано з використанням загальних і спеціальних методів дослідження процесів та явищ у їх взаємозв'язку і розвитку, а саме: діалектичний метод, структурно-логічний та семантичний аналіз (для уточнення та упорядкування термінології у понятійному апараті «економічна ефективність» та «ефективність господарської діяльності»); метод порівняльного аналізу (для виявлення змісту підходів до методики аналізу й оцінювання ефективності господарської діяльності підприємства); системно-ситуаційний метод аналізу складних економічних систем, статистичний і теоретико-економічний аналіз (для визначення існуючого стану оцінювання та аналізу рівня ефективності господарської діяльності підприємства); табличний метод, графічний. Обробка даних здійснювалася з використанням засобів комп'ютерної техніки і спеціального програмного забезпечення.

Інформаційною базою дослідження стали теоретичні джерела, матеріали науково-практичних конференцій, навчальні видання, науково-аналітичні статті вітчизняних та зарубіжних авторів з питань аналізу й оцінки та підвищення ефективності кадрового потенціалу підприємств, фінансова звітність, звіти із праці й інша документація ПрАТ «СКФ Україна», ресурси глобальної мережі Інтернет.

Практичне значення одержаних результатів. Викладені у даній роботі підходи щодо аналізу й оцінки ефективності господарської діяльності, а також пропозиції стосовно шляхів підвищення її рівня можуть знайти практичне втілення на ПрАТ «СКФ Україна», або ж подібних йому підприємствах.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження були апробовані під час міжнародного круглого столу на тему «Польсько-українське прикордоння як сфера трансформації», організованого кафедрою економіки ЛНТУ та кафедрою політики економічної та регіональної Університету Марії Кюрі-Склодовської у Любліні (UMCS) 28 березня 2025 року.

Публікації. За результатами проведених досліджень автором опубліковано тези доповіді за участі у круглому столі (0,1 д.а.).

Обсяг і структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел. Основний обсяг роботи становить 55 сторінок, в тому числі 10 таблиць, 7 рисунків. Список використаних джерел з 39 найменування розміщено на 4 сторінках. Робота містить 3 додатки на 6 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічний зміст ефективності господарської діяльності підприємства

Ефективність господарської діяльності завжди виступала основним критерієм конкурентоспроможності, фінансової стабільності та здатності будь-якого підприємства до подальшого розвитку, адже вона відображає спроможність суб'єкта господарювання раціонально використовувати наявний ресурсний потенціал, досягати визначених стратегічних цілей і забезпечувати покращення загальних результатів роботи. Тому дослідження економічного змісту категорії «ефективність» є необхідною передумовою для глибшого розуміння сутності господарських процесів, а також для обґрунтування управлінських рішень, спрямованих на підвищення продуктивності підприємства в умовах динамічних змін середовища його діяльності.

У процесі розвитку економічної науки, а також із зміною середовища господарювання підприємств, виникає потреба у чіткому розмежуванні базових економічних категорій, що стосуються результативності діяльності. При цьому, важливо розуміти, в яких випадках ідеться про загальне оцінювання результатів функціонування суб'єкта господарювання, а коли – про суто економічні показники, що відображають співвідношення витрат і результатів.

«Варто зазначити, що на сьогоднішній день не існує чітких меж між поняттями «ефективність», «економічна ефективність» та «ефективність діяльності підприємства», оскільки ці терміни часто використовуються як взаємозамінні, маючи на увазі передусім «економічну ефективність» [1].

З огляду на вище зазначене, виникає потреба у більш глибокому теоретичному осмисленні зазначених понять й визначенні їхніх меж, що дозволило б уникнути термінологічної плутанини та забезпечити точність у

наукових дослідженнях і прикладних розробках. Передусім це стосується формалізації підходів до оцінювання ефективності в різних сферах економіки, де кожне з понять може набувати специфічного змісту залежно від цілей аналізу та специфіки об'єкта дослідження.

Визначення сутності категорії «ефективність» досліджувалося вітчизняними та зарубіжними вченими, що дало змогу сформуванню як класичні підходи до трактування даного терміну [2–5], так і отримало подальше теоретичне обґрунтування у працях сучасних дослідників [6–11].

Класичне розуміння ефективності ґрунтується на прагматичній оцінці результативності господарської діяльності через співвідношення між досягнутим ефектом та витраченими ресурсами. Основну увагу тут зосереджено на економічній доцільності та раціональності, що відповідає умовам індустріального виробництва і відносно стабільного зовнішнього середовища.

Сучасні підходи до трактування терміна «ефективність» характеризуються інтеграцією соціальних, екологічних, організаційних і стратегічних вимірів у процес оцінювання. Тобто, ефективність починає розглядатися не лише як здатність мінімізувати витрати або максимізувати вигоди, а як гармонійне досягнення багатьох цілей, що враховують інтереси різних груп стейкхолдерів.

Однак, вважаємо варто звернути увагу на те, що у різних сферах суспільно-економічної діяльності ефективність може трактуватися крізь призму пріоритетних орієнтирів, а тому виникає необхідність виокремлення її економічної форми, що залишається основним критерієм оцінювання результативності у більшості господарських систем.

Зважаючи на це, пропонуємо дослідити трактування терміна «економічна ефективність» у джерелах наукової літератури, що, у свою чергу, дасть змогу краще зрозуміти його зміст, а також дозволить сформуванню чіткі критерії оцінювання, забезпечить об'єктивність порівнянь й підвищить якість управлінських рішень у різних секторах економіки (табл. 1.1).

Проведений нами аналіз наукових джерел лише підтвердив різноманітність поглядів вчених щодо трактування терміна «економічна ефективність», що в

свою чергу, викликає необхідність формування узагальненого визначення цього поняття.

Таблиця 1.1. – Тракткування терміна «економічна ефективність» у наукових джерелах

Тракткування терміна «економічна ефективність»	Автор (джерело)
«Складна категорія економічної науки, що пронизує всі сфери практичної діяльності, всі стадії виробничого процесу і є основою для побудови критеріїв цінності прийнятих рішень» [9]	Н.В. Трусова, Н.М. Присяжнюк, Ю.В. Федорук, Н.М. Федорук, О.В. Ткаченко
«Таке співвідношення між ресурсами і результатами виробництва, за якого отримують вартісні показники ефективності виробництва» [12]	А.В. Череп, Є.М. Стрілець
«Досягнення найбільших результатів за найменших витрат живої та уречевленої праці» [5]	С.В. Мочерний, С.А. Єрохін, Л.О. Канищенко
«Такий стан справ, за якого неможливо здійснити жодної зміни, яка повніше задовольняє бажання однієї людини, не перешкоджаючи задоволенню бажань іншої» [13]	Л.І. Федулова
«По-перше, результативність діяльності (процесу, проекту, реалізації заходів), що характеризується відношенням отриманого економічного ефекту до витрат ресурсів, які зумовили отримання цього результату; по-друге, комплексна оцінка результатів використання всіх видів ресурсів; по-третє, міра досягнення поставлених цілей» [10]	Т.С. Морщенок
«Оціночна економічна категорія, яка зіставляє результат діяльності (ефект) із витратами на його досягнення» [11]	Ю.Ю. Туниця, О.М. Адамовський, Л.Д. Загвойська
«Підсумок економічної роботи, економічних концепцій і заходів, що відображається відношенням одержаного економічного ефекту до ресурсних затрат, задіяних в одержанні даного підсумку, отримання максимального обсягу виробництва» [14]	М.Д. Білик
«Здатність економічної системи досягати поставлених цілей із мінімальними витратами ресурсів» [1]	І.М. Єпіфанова, О.О. Садіков
«У контексті сталого розвитку – досягнення оптимального балансу між економічними вигодами та екологічною стійкістю, що забезпечує довгострокову конкурентоспроможність підприємств» [15]	Д. Серьогіна, Н. Матвєєва, Т. Пушкар
«У контексті «зеленої» економіки – забезпеченні високої продуктивності при мінімальній використанні природних ресурсів та зниженні негативного впливу на довкілля» [16]	Ю.А. Поліщук
«Рациональне управління ресурсами у певний момент часу» [17]	I. Miciuła, A. Bielawa, D. Król-Smetak
«Показник, що характеризує досягнуті результати системи або її компонентів у відношенні до використаних ресурсів, передбачаючи максимальну віддачу від ресурсів при мінімальних втратах» [18]	I. Kotane

*Побудовано автором на основі джерел: [1; 5; 9–18].

Існує ще багато спірних питань щодо визначення економічної ефективності, що викликає нові дискусії серед вчених. Між іншим, це стосується і методичних підходів до аналізу й оцінки ефективності господарської діяльності підприємств [19].

Крім того, очевидно, що економічна ефективність виступає не лише як показник кількісної віддачі, але ще й враховує якісні характеристики господарської діяльності суб'єктів підприємництва з огляду на соціальні та екологічні фактори.

На думку Н. А. Боровик і Н.М. Гаєвської, суттєві відмінності у підходах до трактування поняття «економічна ефективність» зумовлені особливостями умов різних економічних систем. Як стверджують вчені, незважаючи на існуючу різноманітність інтерпретацій «економічної ефективності», простежується чітка тенденція до уніфікації цього поняття [20].

Також важливо враховувати той факт, що ефективність не є сталою характеристикою – вона змінюється під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів, зокрема, конкурентного середовища, технологічного розвитку, організаційної структури управління, кадрового потенціалу тощо [21].

В результаті аналізу підходів до визначення економічної ефективності господарської діяльності, було виявлено її основну і важливу ознаку – зростання результативності діяльності підприємства за оптимального використання ресурсів. Вважаємо варто звернути увагу на те, що погляди зарубіжних вчених, стосовно трактування економічної ефективності в контексті господарської діяльності, в основному, хоч і збігаються із вітчизняними концепціями, але у своїх працях вони частіше підкреслюють логіку досягнення певної мети за найменших витрат.

У процесі господарської діяльності ефективність проявляється через покращення основних техніко-економічних показників роботи підприємства, що, зазвичай, зумовлено удосконаленням технологій, організацією виробництва, мотивацією праці та правильним розподілом ресурсів.

На рис. 2.1 зображено чинники впливу на зростання ефективності господарської діяльності підприємства та індикатори (явища), що про це свідчать.

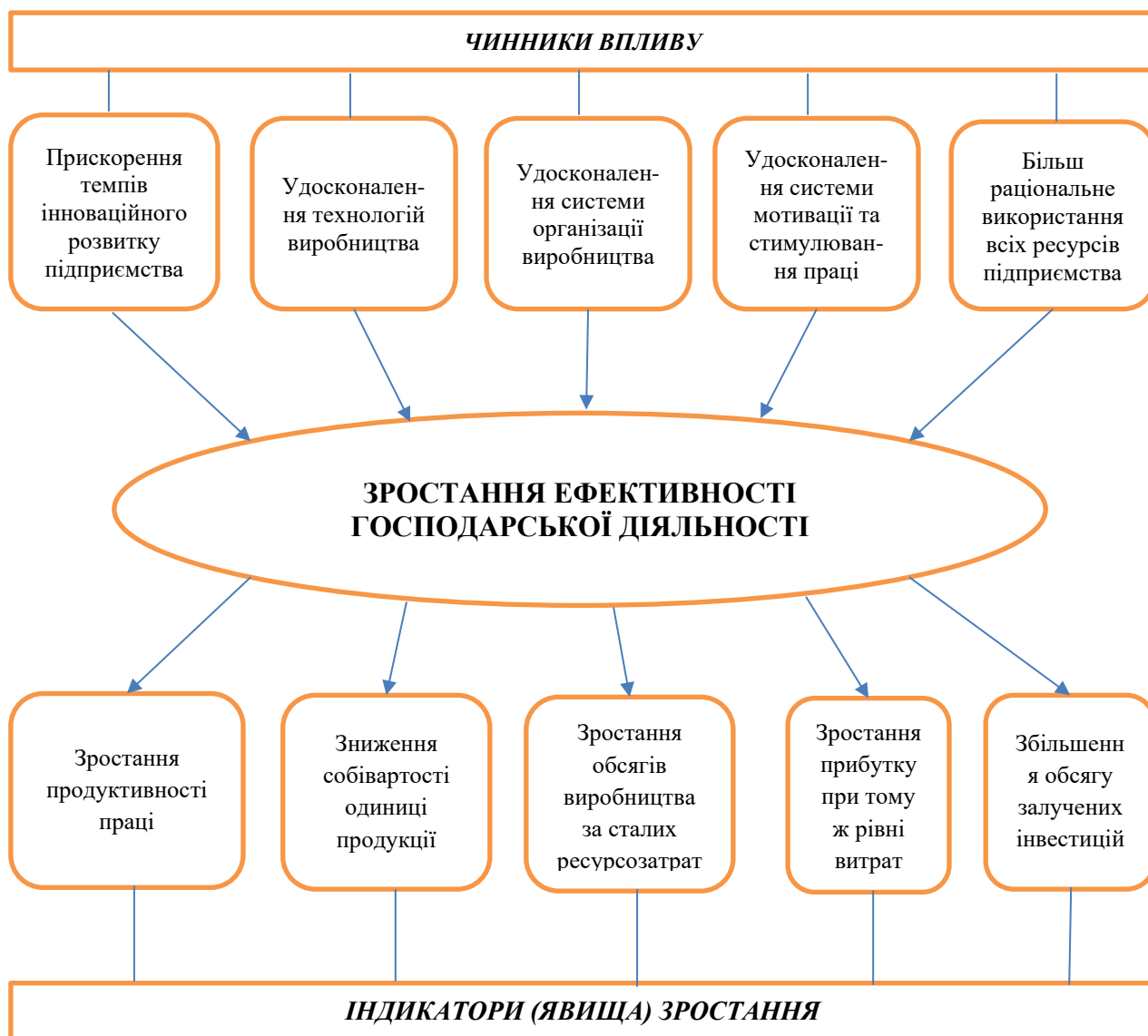

Рис. 1.1. – Чинники впливу на зростання ефективності господарської діяльності підприємства та явища, що про це свідчать (побудовано автором на основі [22])

Окрім зазначених у рис. 1.1 індикаторів зростання ефективності господарської діяльності головним показником вважають прибуток підприємства, адже саме він відображає кінцевий економічний результат з урахуванням всіх затрат [23].

Таким чином, робимо висновок, що ефективність господарської діяльності визначає перспективи розвитку підприємства, адже надає йому конкурентних переваг і здатна впливати на тривалість його «життєздатності» на ринку.

1.2. Інформаційне забезпечення та методи аналізу ефективності діяльності підприємства

Проведення аналізу ефективності господарської діяльності підприємства є одним із найбільш важливих інструментів науково обґрунтованого управління. Такий аналіз дозволяє комплексно оцінити виробничі та фінансові показники підприємства й, окрім цього, виявити внутрішні резерви підвищення його ефективності. Практична важливість такого аналізу полягає в тому, що в результаті отримані дані формують інформаційну основу для ефективного управління підприємством, своєчасного прийняття обґрунтованих управлінських рішень та безперервного вдосконалення його діяльності.

І.М. Камінська, Н.В. Ковальчук та А.С. Демидович під аналізом ефективності господарської діяльності підприємства розуміють «комплексну аналітичну процедуру, що здійснюється відповідно до обраної технології та передбачає застосування визначеної сукупності інформативних показників з метою якісного, усестороннього і професійного визначення результативності господарської діяльності суб'єкта господарювання загалом і його структурних підрозділів зокрема» [24]. На думку цих вчених, наразі відсутній єдиний і універсальний методичний підхід до проведення аналізу ефективності господарської діяльності суб'єктів господарювання.

В результаті опрацьованих джерел наукової літератури [25; 26] стало зрозуміло, що аналіз ефективності господарської діяльності суб'єктів господарювання здійснюється через логічну послідовність дій, що складається з кількох етапів (рис. 1.2).

Як видно на рис. 1.2, процес аналізу ефективності господарської діяльності підприємства є структурованим, передбачає чітко визначені кроки – від формування мети, завдань та плану аналітичної роботи до інтерпретації результатів і визначення стратегічних орієнтирів для подальшого розвитку.

Інформація відіграє надзвичайно важливу роль в аналізі ефективності господарської діяльності, адже на її основі економісти встановлюють реальний

стан підприємства, динаміку зміни його основних техніко-економічних й фінансових показників, а також вплив різних факторів на кінцеві результати.

Рис. 1.2. – Етапи проведення аналізу ефективності господарської діяльності підприємства (побудовано автором на основі джерел [25; 26])

«Інформація має виняткову здатність реагувати на зовнішні й внутрішні загрози (перешкоди) діяльності суб'єктів господарської діяльності, що дає змогу впливати на управління ризиками – загострювати чи мінімізувати (усувати) ступінь їхнього впливу чи повністю запобігти їх появі» [27]. Тому, без своєчасної, повної, достовірної, перевіреної інформації неможливо виявити слабкі й сильні сторони, можливості й загрози суб'єкта господарювання, а отже – і обґрунтувати та прийняти правильні управлінські рішення.

Для комплексного аналізу ефективності діяльності підприємства використовуються зовнішні та внутрішні джерела інформації (рис. 1.3).

Рис. 1.3. – Джерела інформації для аналізу ефективності діяльності підприємства (побудовано автором)

Сукупність внутрішніх і зовнішніх даних, а також джерел їх надходження, що використовуються для забезпечення результативної роботи конкретного підприємства, становить його інформаційну базу, яка є підґрунтям для проведення аналізу ефективності господарської діяльності й прийняття оптимальних управлінських рішень, спрямованих на досягнення встановлених довгострокових цілей розвитку.

«З точки зору системного підходу інформаційне забезпечення – це динамічна система даних і способи їх обробки, які дають змогу вивчити реальний стан керованого об'єкта, виділити чинники, що його визначають, а також виявити можливості здійснення необхідних управлінських дій» [28].

Визначивши роль інформації в процесі аналітичного оцінювання ефективності господарської діяльності, а також основні її джерела можемо перейти до дослідження методів аналізу ефективності діяльності підприємств.

Вважаємо варто наголосити на тому, що для забезпечення об'єктивності й достовірності оцінювання результативності функціонування підприємства надзвичайно важливим є вибір відповідних методів аналізу. Саме методичний інструментарій слугує основою для системного дослідження діяльності підприємства, дозволяючи не лише фіксувати результати, але й глибоко вивчати чинники, що формують ефективність, а також визначати шляхи її оптимізації.

Основні методи, що використовуються в аналізі ефективності господарювання суб'єктів підприємництва наведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2. – Методи аналізу ефективності господарської діяльності підприємства

Назва методу	Суть методу	Переваги методу	Недоліки методу
<i>Горизонтальний (динамічний) аналіз</i>	Даний метод дозволяє здійснювати порівняння показників фінансової звітності за різні періоди з метою виявлення тенденцій розвитку підприємства	Простота розрахунків, легке відстеження та оцінка тенденцій фінансово-економічного розвитку підприємства	Не виявляє чітких причин змін показників, для точного аналізу динамічні показники часто коригують на фактори зростання цін чи зміну обсягів виробництва тощо
<i>Структурний аналіз</i>	Вивчає структуру звітних показників за один період. За допомогою даного методу визначають питому вагу витрат на матеріали в загальній собівартості або частку прибутку в загальному доході фірми	Показує, які компоненти є найважливішими в кожній групі показників, виявляє «слабкі» місця структури (наприклад, надмірні витрати)	Не дозволяє простежити взаємозв'язки між окремими показниками; зазвичай використовується для оцінки дотримання встановлених нормативів або планових показників за окремими статтями

Продовження таблиці 1.2

Назва методу	Суть методу	Переваги методу	Недоліки методу
<i>Коефіцієнтний аналіз</i>	Полягає в розрахунку сукупності фінансових коефіцієнтів, як відносних величин, що дозволяють виявляти якісні зміни у роботі підприємства	Провідний метод аналізу ефективності господарської діяльності, що широко використовується на практиці для оцінки фінансової стійкості та прибутковості	Іноді інтерпретація результатів може бути неоднозначною без урахування галузевих норм і порівняльних даних
<i>Факторний аналіз</i>	Передбачає детальне дослідження факторів, що впливають на ефективність роботи підприємства	Підходить для аналізу діяльності великих підприємств, де потрібно деталізувати ефекти змін окремих елементів	Точність такого аналізу залежить від правильного вибору факторів і достовірності вихідних даних
<i>Порівняльний аналіз</i>	Полягає в порівнянні кількісних показників діяльності підприємства з показниками діяльності основних конкурентів, що дозволяє виявити конкурентні переваги чи слабкі сторони	Ефективність даного методу найбільше проявляється в умовах ринкової відкритості, а також наявності достовірної інформації про конкурентів	Потребує надійних даних про конкурентів (які також не завжди є у вільному доступі); різниця у масштабах чи структурі бізнесу може спотворювати оцінки
<i>Нормативно-плановий метод аналізу</i>	Виявляє відхилення фактичних результатів діяльності від планових показників чи нормативів	Дозволяє виявити недоцільну економію чи перевитрати ресурсів підприємства, а також допомагає контролювати виконання плану	Дуже залежний від обґрунтованості норм і планів діяльності; зазвичай застосовується на великих промислових підприємствах
<i>Метод експертних оцінок</i>	Даний метод ґрунтується на суб'єктивних судженнях фахівців (експертів) і дає змогу оцінити такі аспекти ефективності, які складно виміряти кількісно	Дає змогу швидкого отримання узагальноної оцінки ефективності діяльності підприємства	Можлива суб'єктивність експертів та обмежена точність, може знизити об'єктивність у процесі прийняття правильних управлінських рішень
<i>Метод комплексної оцінки</i>	Даний метод передбачає розрахунок єдиного показника, що відображає загальну ефективність діяльності підприємства з урахуванням багатьох параметрів	В результаті застосування даного методу можна одержати комплексну оцінку ефективності діяльності підприємства	Результати можуть бути не досить об'єктивними, адже розрахунок інтегрального показника є складним завданням через необхідність зважування великої кількості критеріїв

Примітка. Побудовано автором на основі джерела [25; 29; 30].

Таким чином, кожен із вище представлених методів аналізу ефективності господарської діяльності має свої особливості, які слід враховувати залежно від

типу підприємства, цілей оцінки, обсягів доступної інформації тощо. Слід врахувати, що поєднання кількох підходів до аналізу ефективності дозволить забезпечити більш точну й об'єктивну оцінку результативності господарської діяльності підприємства.

1.3. Підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства

Питання щодо оцінки ефективності господарської діяльності залишається предметом активної наукової дискусії, попри наявність численних спеціалізованих підходів до її вимірювання, розроблених для конкретних економічних програм, інвестиційних проєктів і підприємницьких структур.

Оцінку ефективності діяльності підприємства можна розглядати як процес кількісного визначення рівня раціональності використання ресурсів підприємства шляхом порівняння отриманих результатів з витратами на їх досягнення [31]. Така оцінка дозволяє виявити тенденції й резерви підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

Головна мета оцінки ефективності господарської діяльності полягає у забезпеченні раціонального використання ресурсів підприємства та максимізації отриманих результатів. Завдання такої оцінки полягають у систематичному вимірюванні основних показників діяльності підприємства (прибуток, обсяг виробництва, рентабельність тощо), виявленні факторів, що впливають на результати роботи, і пошуку внутрішніх резервів підвищення ефективності [32].

Зважаючи на вище наведену інформацію, стало зрозуміло, що результати оцінки ефективності господарської діяльності будуть залежати від чітко визначених критеріїв, а також вибраної системи показників. Це дає змогу не лише контролювати поточну діяльність підприємства, а й приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо його подальшого розвитку.

Зокрема, кожен із критеріїв має своє функціональне значення в системі оцінки ефективності господарської діяльності (рис. 1.4). При чому, їх

комплексне застосування дозволяє сформуванню об'єктивних уявлень про стан підприємства та планувати подальші дії для покращення результатів його роботи.

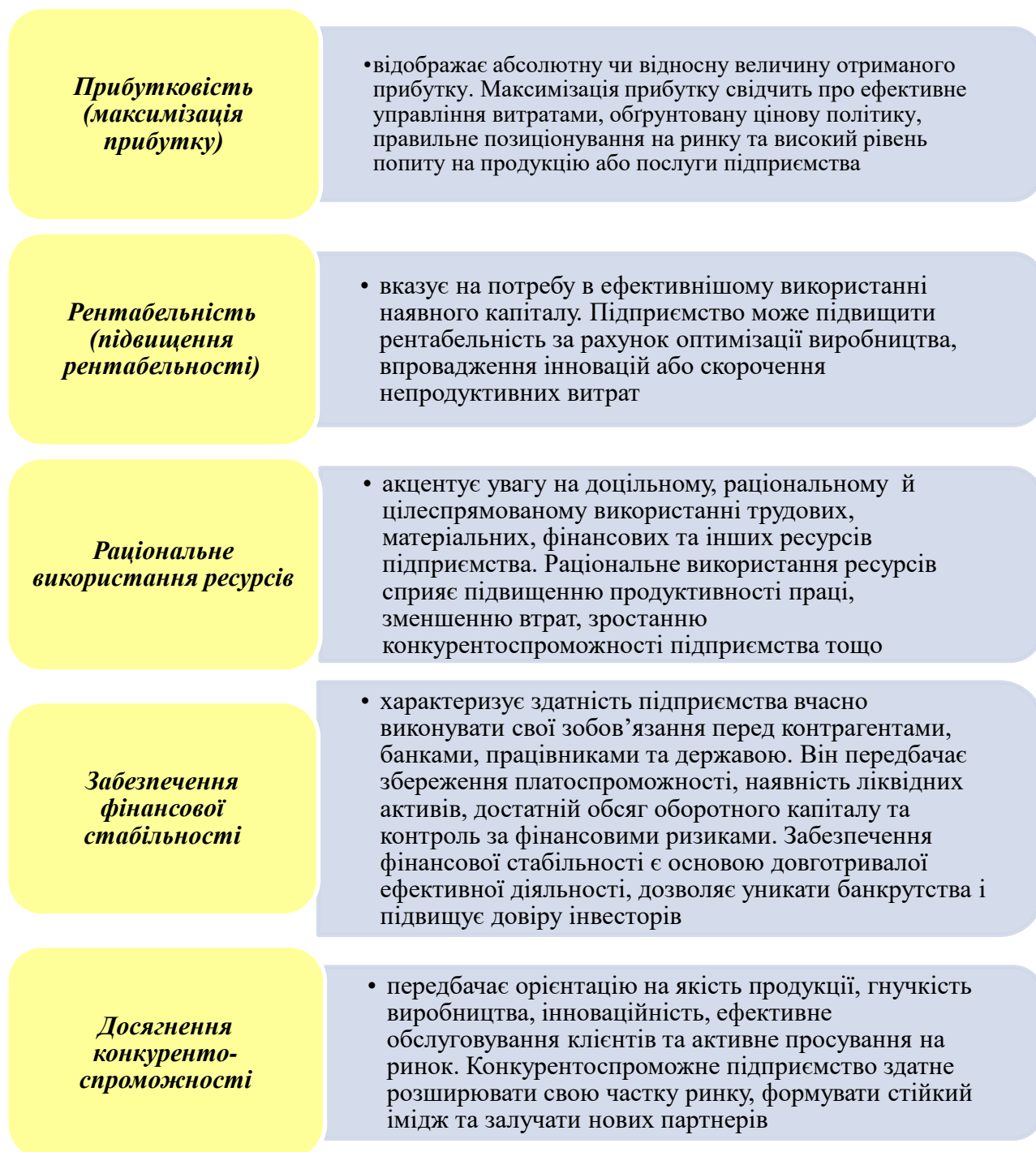

Рис. 1.4. – Критерії оцінки ефективності господарської діяльності підприємства
(побудовано автором на основі джерел: [33])

Існують різні підходи до оцінки ефективності господарської діяльності підприємства, кожний з яких має характерні особливості й переваги, акцентує увагу на окремих аспектах діяльності та дає змогу обрати найбільш релевантний інструмент оцінювання відповідно до конкретних умов функціонування підприємства (табл. 1.3).

Таблиця 1.3. – Підходи до оцінки ефективності господарської діяльності підприємства

Назва підходу	Суть підходу	Особливості підходу
<i>Ресурсний</i>	Ефективність визначається через порівняння кінцевого результату діяльності підприємства з економічною оцінкою витрачених на його досягнення ресурсів	Враховує всі залучені ресурси підприємства. Не враховує безпосередні експлуатаційні витрати. Оцінює ефективність на рівні підприємства або галузі в цілому. Показує, наскільки діяльність є ощадливою, але складний через необхідність оцінки всіх ресурсів
<i>Витратний</i>	Визначає ефективність як відношення кінцевого результату діяльності до обсягу понесених витрат	Широко використовується на практиці для оптимізації витрат і розрахунку рентабельності; дозволяє контролювати бюджет підприємства, але фокусується лише на витратах
<i>Цільовий</i>	Фокусується на досягненні встановлених цілей підприємства. Згідно даного підходу, ефективність вимірюється ступенем відповідності фактичних результатів запланованим (цільовим) показникам	Орієнтований на стратегічні та оперативні цілі. Зосереджується саме на кінцевих результатах і їх відповідності плану. Ефективність оцінюється за тим, наскільки успішно досягнуто заданих цілей
<i>Фінансовий</i>	Згідно даного підходу, оцінка ефективності діяльності підприємства проводиться на основі його фінансових результатів	Зосереджений на фінансових показниках (прибуток, рентабельність тощо). Дозволяє оцінити ефективність з точки зору прибутковості та фінансової стійкості. Ігнорує нефінансові аспекти
<i>Комплексний</i>	Полягає у комплексному аналізі ефективності підприємства шляхом поєднання різних підходів у єдиний механізм оцінки	Дозволяє отримати збалансовану та глибоку оцінку ефективності на основі різноманітних критеріїв. Потребує значного обсягу інформації, складних алгоритмів агрегації та експертного аналізу для узгодження різного роду даних

*Примітка. Побудовано автором на основі джерел: [24; 33–36].

Проведений огляд різних підходів до оцінювання ефективності господарської діяльності підприємства засвідчує, що кожен із них має власне аналітичне спрямування та різний рівень деталізації.

Ресурсний підхід дозволяє оцінити ощадливість у використанні ресурсів, проте через складність у кількісному визначенні повного обсягу ресурсів, його застосування на практиці є обмеженим.

Витратний підхід вважається одним із найуживаніших у підприємницькому середовищі, оскільки забезпечує можливість бюджетного контролю та управління витратами, хоча й не враховує довгострокові вкладення або нефінансові результати.

Цільовий підхід зосереджений на відповідності досягнутих результатів запланованим, що робить його надзвичайно важливим у стратегічному плануванні діяльності підприємства.

Фінансовий підхід акцентує увагу на прибутковості та показниках фінансової стійкості, дозволяючи оцінити загальні економічні результати підприємства, але не враховує нефінансові аспекти діяльності.

Комплексний підхід, натомість, інтегрує різні аналітичні підходи в єдину систему оцінювання, забезпечуючи повну й багатогранну картину ефективності, проте він вимагає значного обсягу інформаційних ресурсів, ретельного методичного супроводу та залучення експертного аналізу.

Отже, вибір відповідного підходу залежить від поставлених цілей, рівня управлінських потреб та характеру доступної інформації, що обумовлює необхідність адаптації методики до умов конкретного підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАТ «СКФ УКРАЇНА»

2.1. Аналіз фінансово-економічних показників ефективності діяльності підприємства

Приватне акціонерне товариство (ПрАТ) «СКФ Україна» – це вітчизняне підприємство, що є частиною міжнародної корпорації SKF, й спеціалізується на виготовленні кінчних роликівих підшипників та супутніх деталей до них. Воно є основним постачальником кінчних підшипників для провідних автозаводів Європи, Північної Америки та Азії, а також важливим партнером у забезпеченні заводів корпорації SKF необхідними компонентами.

Формування стабільної конкурентної позиції підприємства стало можливим завдяки впровадженню інноваційних технологічних рішень та сучасних управлінських підходів, таких як Six Sigma та Business Excellence, що дозволяє не лише оперативно реагувати на виклики сьогодення, а й стратегічно розвиватися з орієнтацією на довгострокову ефективність.

ПрАТ «СКФ Україна» – це не просто виробник продукції, а передусім носій корпоративної культури, що втілює у собі глибокі етичні принципи та прогресивне бачення взаємодії в бізнес-середовищі. Орієнтуючись на моральні цінності, відкритість у комунікації, розширення повноважень працівників та згуртованість команди, підприємство формує сучасну організацію, де людина і її відповідальність стоять в основі кожного процесу. Такий підхід не лише зміцнює внутрішні зв'язки, а й забезпечує сталий (збалансований) розвиток у гармонії з соціальними та екологічними вимогами сучасного світу.

Діяльність корпорації SKF базується на чітко сформульованих внутрішніх регламентах, що охоплюють основні напрями функціонування підприємства. Нормативні засади формуються з урахуванням норм та вимог чинного законодавства, а також відображають глибинні корпоративні орієнтири

підприємства. У свою чергу, це дозволяє ефективно інтегрувати етичні принципи в управлінські процеси й забезпечувати розвиток підприємства в довгостроковій перспективі [37].

Основним видом діяльності ПрАТ СКФ «Україна», згідно КВЕД, є «виробництво підшипників, зубчастих передач, елементів механічних передач і приводів». Окрім того, підприємство може здійснювати й інші види діяльності, а саме: «виробництво металообробних машин; виробництво інструментів; неспеціалізована оптова торгівля; дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки; збирання безпечних відходів; збирання небезпечних відходів; оптова торгівля відходами та брухтом» [38].

Щоб надати загальну характеристику ПрАТ «СКФ Україна» проаналізуємо фінансові показники його діяльності за 2020-2024 рр. (рис. 2.1).

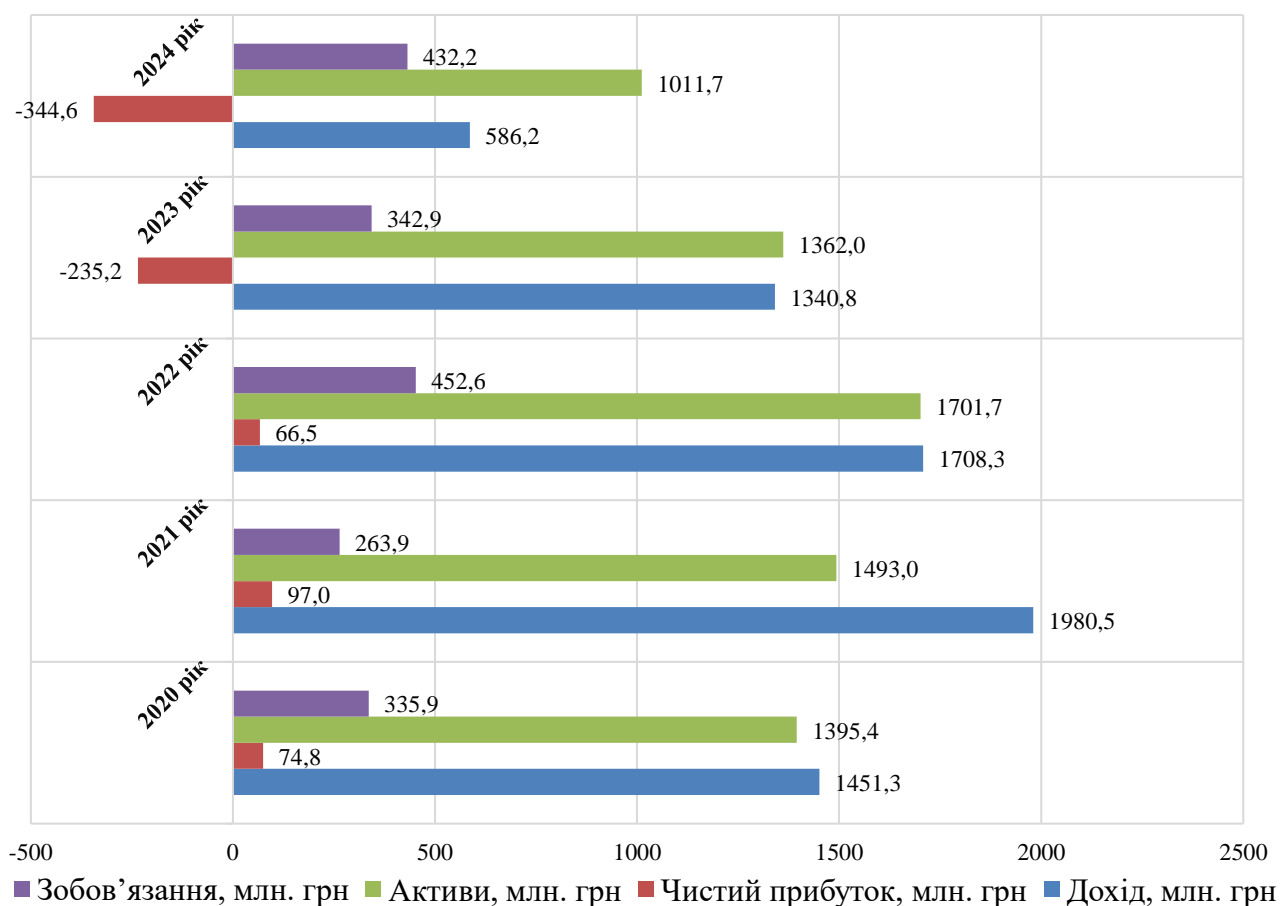

Рис. 2.1. – Фінансові показники діяльності ПрАТ «СКФ Україна» (побудовано автором на основі джерела [39])

Аналіз фінансових показників діяльності ПрАТ «СКФ Україна» показав, що у 2020-2021 рр. підприємство демонструвало відносно стабільну фінансову ситуацію. Зокрема його дохід у 2020 році склав 1451,3 млн. грн, активи становили 1395,4 млн. грн, зобов'язання – 335,9 млн. грн, а чистий прибуток – 74,8 млн. грн, що свідчить про достатній рівень прибутковості, а також кероване боргове навантаження у цей період.

У 2021 році відбулося зростання доходу до 1980,5 млн. грн, що є позитивною тенденцією. При цьому активи зросли до 1493,0 млн. грн, а зобов'язання зменшилися до 263,9 млн. грн, що вказує на покращення фінансової стабільності. Чистий прибуток підвищився до 97,0 млн. грн, що також свідчить про зростання ефективності операційної діяльності.

Однак, вже у 2022 році почали проявлятися ознаки зниження темпів зростання. Дохід зменшився до 1708,3 млн. грн, при цьому активи залишились на високому рівні (1701,7 млн. грн), а зобов'язання зросли до 452,6 млн. грн. Найбільш тривожним сигналом стало різке скорочення чистого прибутку до 66,5 млн. грн., що може свідчити про зниження рентабельності та зростання витрат.

У 2023 році погіршення фінансового становища ПрАТ «СКФ Україна» лише продовжилося. Зокрема, за звітний рік прибуток змінився на чистий збиток і склав -235,2 млн. грн. Попри це, підприємству вдалося зменшити зобов'язання до 342,9 млн. грн. Дохід впав до 1340,8 млн. грн, що майже на 400 млн. грн менше, ніж у попередньому році, а активи знизилися до 1362,0 млн. грн, що може вказувати на суттєве скорочення обсягів виробництва та втрату частини майнової бази.

У 2024 році ситуація на досліджуваному підприємстві ще більше ускладнилася, адже чистий збиток зріс до -344,6 млн. грн, а дохід впав до 586,2 млн. грн, що є найнижчим показником за аналізований період. Зменшення активів до 1011,7 млн. грн свідчить про подальшу втрату майна або ж скорочення інвестицій. Зобов'язання зросли до 432,2 млн. грн, що є небезпечним на фоні зниження доходів і збільшення збитків.

Отже, загальна характеристика підприємства вказує на погіршення його

фінансово-економічного стану починаючи з 2022 року.

Якщо в 2020-2021 рр. спостерігалось зростання доходів, прибутків та зменшення боргового навантаження, то надалі динаміка змінилася в бік зниження всіх основних фінансових показників. ПрАТ «СКФ Україна» втратило здатність генерувати прибуток, його дохід зменшився більш ніж утричі, а зобов'язання зросли. За такої ситуації можна зробити висновок про наявність серйозної фінансової кризи (небезпеки) на досліджуваному підприємстві, що вимагає негайного перегляду стратегії управління господарською діяльністю, реструктуризації витрат, пошуку нових джерел доходу або ж навіть можливої санації.

Однак, щоб отримати більш чітке розуміння про становище ПрАТ «СКФ Україна» вважаємо доцільно провести ретельніший аналіз його основних фінансових показників.

Здійснивши аналіз даних щодо зобов'язань досліджуваного підприємства у 2021-2024 роках, спостерігається чітка тенденція переважання поточних зобов'язань над довгостроковими у кожному з аналізованих періодів (рис. 2.2).

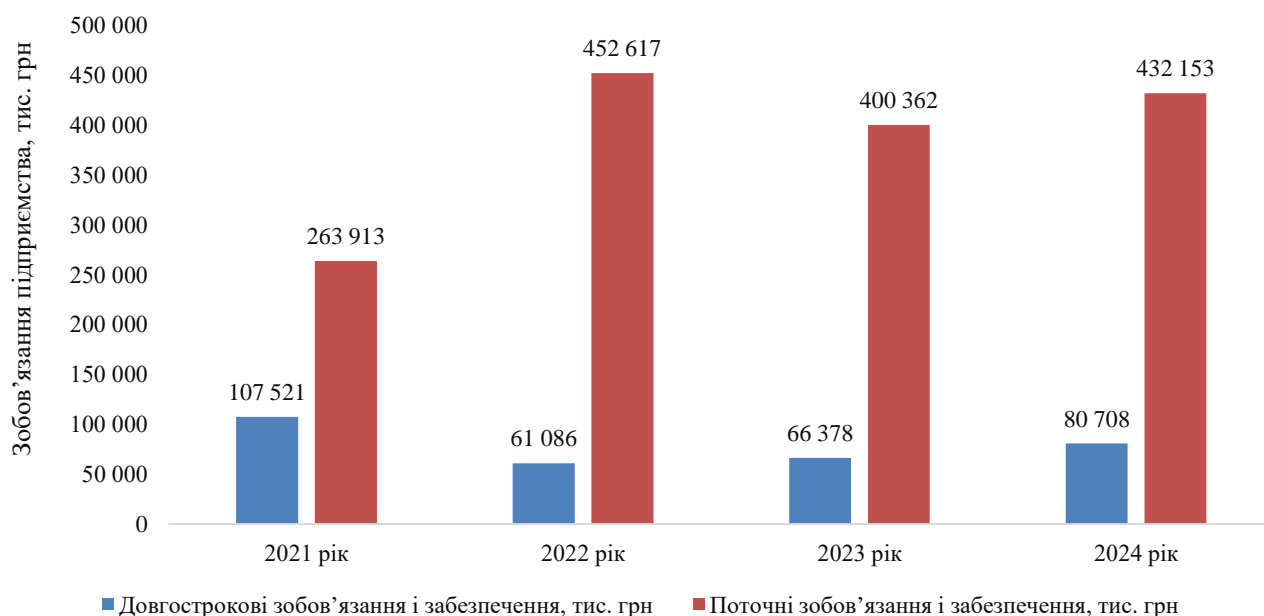

Рис. 2.2. – Зміна структури зобов'язань ПрАТ «СКФ Україна» у 2021-2024 рр.
(побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СКФ Україна»)

Переважання поточних зобов'язань протягом 2021-2024 рр. на досліджуваному підприємстві свідчить про високий рівень короткострокової заборгованості, що може негативно впливати на його фінансову стійкість. Така структура зобов'язань вказує на зниження ефективності господарської діяльності через високі ризики ліквідності. Низька частка довгострокових зобов'язань обмежує інвестиційні можливості ПрАТ «СКФ Україна» у перспективі, оскільки обмежує доступ до довгострокових джерел фінансування розвитку. Позитивною ознакою є поступове зростання довгострокових зобов'язань у 2023-2024 рр., дає підстави сподіватися на покращення фінансової рівноваги підприємства в середньо- та довгостроковій перспективі.

Аналізуючи показники поточних зобов'язань підприємства за період з 2021 по 2024 роки, можна зробити висновок про наявність значних змін у структурі та динаміці короткострокових фінансових зобов'язань, що безпосередньо впливає на фінансову стабільність і ефективність господарської діяльності ПрАТ «СКФ Україна» (табл. 2.1).

Зважаючи на аналіз даних поданих у таблиці 2.1, вважаємо, що особливу увагу варто звернути на заборгованість за товари, роботи та послуги, яка протягом аналізованого періоду зменшилась на 41% (з 152 780 тис. грн до 90 503 тис. грн), що може свідчити про ефективніше управління постачанням та договірними зобов'язаннями або про зменшення масштабів операційної діяльності.

Позитивною тенденцією є також суттєве скорочення заборгованості перед бюджетом (на 56%) та зі страхування (на 45%), що свідчить про своєчасне виконання зобов'язань ПрАТ «СКФ Україна» перед державними фондами. Водночас значне зменшення зобов'язань з оплати праці – на 41% – може бути як наслідком оптимізації чисельності персоналу, так і потенційною ознакою скорочення витрат на оплату праці, що потребує глибшого аналізу з точки зору соціальної політики підприємства.

Загалом, можна стверджувати, що тенденція до загального скорочення поточних зобов'язань свідчить про посилення контролю над кредиторською

заборгованістю та, ймовірно, покращення фінансової дисципліни. Однак водночас різке зростання внутрішньої заборгованості та зменшення забезпечень може свідчити про перенесення ризиків у межах корпоративної структури, що потребує уваги з боку керівництва для забезпечення збалансованої фінансової політики. Таким чином, поточна ситуація має як позитивні, так і потенційно ризиковані сторони, що можуть впливати на ефективність господарської діяльності ПрАТ «СКФ Україна» у недалекому майбутньому.

Таблиця 2.1. – Динаміка та структура поточних зобов'язань ПрАТ «СКФ Україна» у 2021-2024 рр.

Показник	Роки				Відхилення			
					Абсолютне, +/-		Відносне, %	
	2021	2022	2023	2024	2024/ 2023	2024/ 2021	2024/ 2023	2024/ 2021
Поточна кредиторська заборгованість, зокрема за:	164 420	205 078	117 809	101 949	-15 860	-62 471	-13	-38
<i>товари, роботи, послуги</i>	152 780	182 339	100 947	90 503	-10 444	-62 277	-10	-41
<i>розрахунками з бюджетом</i>	6 190	4 458	3 444	2 734	-710	-3 456	-21	-56
<i>розрахунками зі страхування</i>	2 612	2 258	1 564	1 426	-138	-1 186	-9	-45
<i>розрахунками з оплати праці</i>	12 265	16 023	11 854	7 286	-4 568	-4 979	-39	-41
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	5	5	-	16	16	11	-	220
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	64 651	218 046	203 471	302 821	99 350	238 170	49	368
Поточні забезпечення	19 081	25 681	76 514	18 030	-58 484	-1 051	-76	-6

*Примітка. Побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СКФ Україна».

Аналіз представленої динаміки вартості необоротних активів підприємства за період 2021–2024 років свідчить про поступове скорочення обсягу даного елемента активів. Якщо у 2022 році було зафіксовано найвище значення даного

показника, за аналізований період, на рівні 757131 тис. грн, то вже у 2024 році воно зменшилось на 15,7% (рис. 2.3).

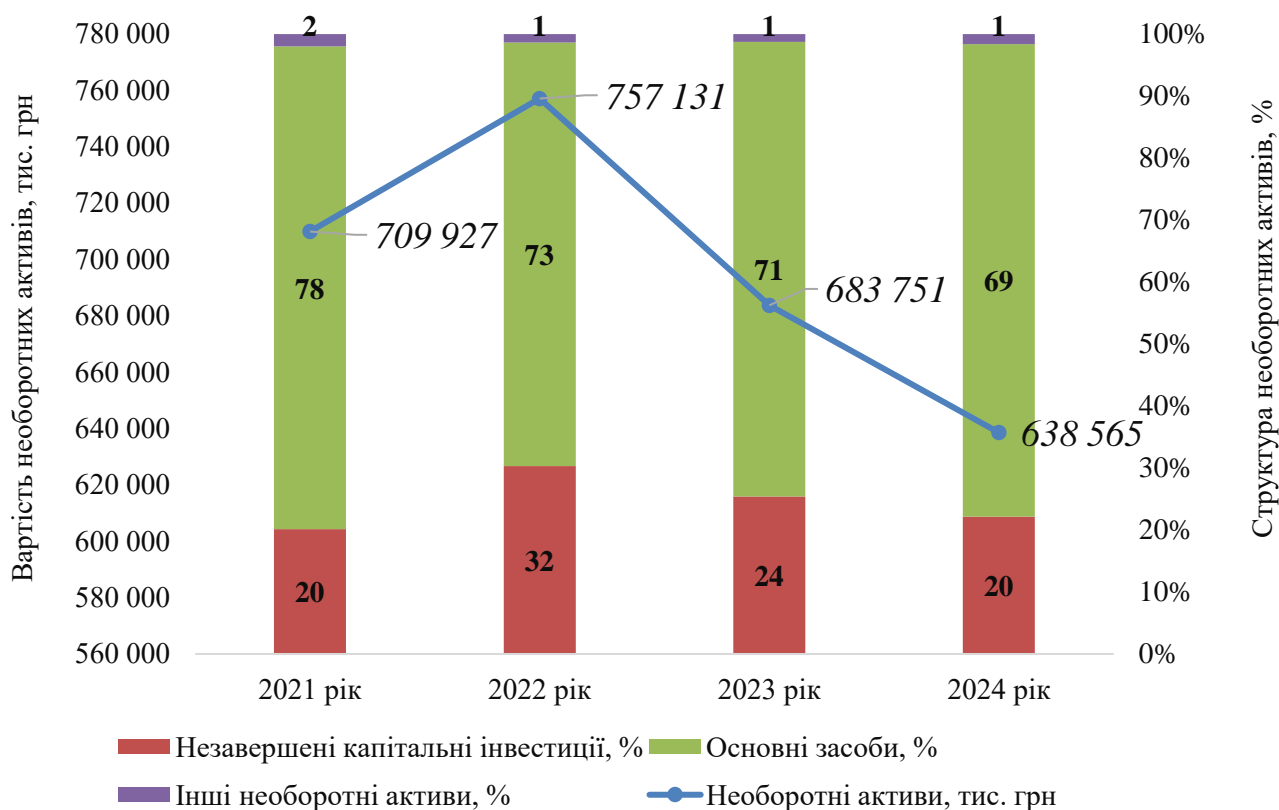

Рис. 2.3. – Динаміка вартості та структури необоротних активів ПрАТ «СКФ Україна» у 2021-2024 рр. (побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СКФ Україна»)

Зважаючи на дані подані у рис. 2.3, спостерігаємо зниження загальної вартості необоротних активів і одночасне зменшення частки основних засобів на ПрАТ «СКФ Україна» у 2021-2024 рр., що свідчить про недостатній рівень відтворення виробничого потенціалу. Така динаміка потенційно загрожує зниженням ефективності господарської діяльності в майбутньому через зменшення технічної оснащеності, погіршення матеріально-технічної бази та обмеження інвестиційних можливостей. Для підтримки стабільного розвитку підприємству необхідно активізувати інвестиційну діяльність, зосереджуючись на модернізації основних засобів і впровадженні інноваційних рішень.

Упродовж 2021-2024 рр. спостерігається чітка тенденція до зменшення загального обсягу оборотних активів ПрАТ «СКФ Україна» (з 782972 тис. грн у до 373150 тис. грн), що може свідчити про зниження ділової активності, зменшення обсягів виробництва або реалізації тощо (рис. 2.4).

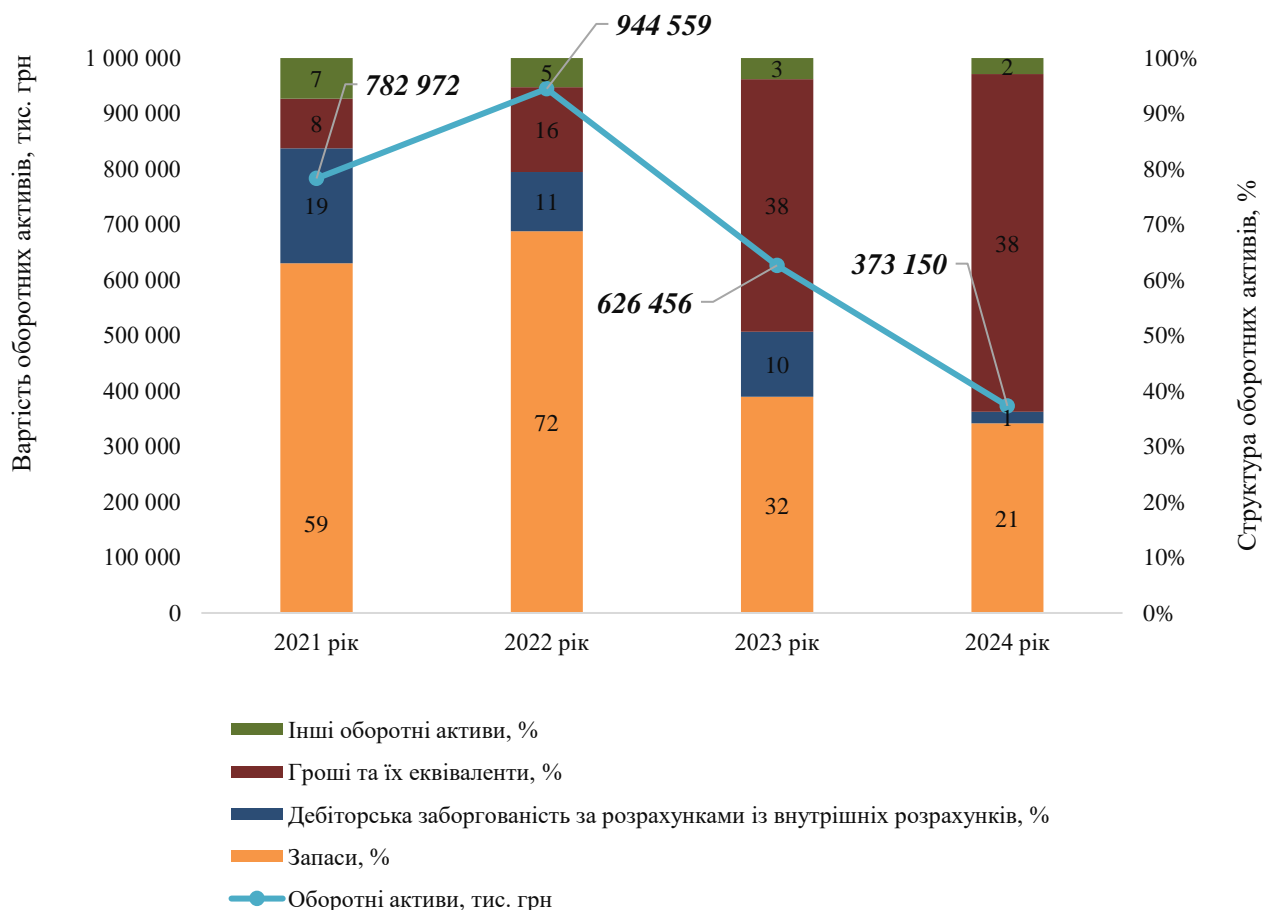

Рис. 2.3. – Динаміка вартості та структури оборотних активів ПрАТ «СКФ Україна» у 2021-2024 рр. (побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СКФ Україна»)

Структурні зрушення у складі оборотних активів свідчать про кардинальні зміни у пріоритетах підприємства щодо розміщення ресурсів. У 2021 році найбільшу частку становили запаси (59%), що є типовим для виробничих підприємств, які підтримують значні обсяги сировини, матеріалів або готової продукції для безперервності операцій. Проте вже у 2024 році ця частка

скоротилася до 21%, що може означати скорочення виробничих програм, перехід до політики «точно й вчасно» або складнощі із закупівлею та формуванням запасів.

Зменшення обсягів оборотних активів разом зі зміною їх структури має подвійний вплив на ефективність господарської діяльності ПрАТ «СКФ Україна», адже, з одного боку, підвищується фінансова стійкість завдяки зростанню ліквідності, а з іншого – існує ризик втрати частини ринку або зниження конкурентоспроможності через скорочення виробничо-торговельної активності.

Аналіз поданих показників прибутковості ПрАТ «СКФ Україна» у динаміці за 2021-2024 рр. свідчить про істотне погіршення фінансових результатів, що безпосередньо впливає на загальну ефективність його господарської діяльності (табл. 2.2).

Таблиця 2.2. – Динаміка показників прибутковості ПрАТ «СКФ Україна» у 2021-2024 рр.

Показник прибутковості	Роки				Відхилення			
					Абсолютне, +/-		Відносне, %	
	2021	2022	2023	2024	2024/ 2023	2024/ 2021	2024/ 2023	2024/ 2021
Валовий прибуток (збиток)	343453	241916	30191	-135332	-165523	-478785	-548	-139
Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток/ збиток)	148170	73247	-290941	-307877	-16936	-456047	6	-308
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток/ збиток)	138542	36056	-324238	-330714	-6476	-469256	2	-339
Чистий фінансовий результат (прибуток/ збиток)	103632	18467	-327086	-330944	-3858	-434576	1	-419

*Примітка. Побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СКФ Україна».

Валовий прибуток ПрАТ «СКФ Україна», за період 2021-2024 рр. зменшився на 139%. Це означає, що дане підприємство не лише втратило

прибутковість на етапі формування валового прибутку, але й не змогло ефективно управляти собівартістю реалізованої продукції або зазнало суттєвого зниження обсягів виручки.

Операційна діяльність ПрАТ «СКФ Україна», яка у 2021 році приносила прибуток у 148170 тис. грн, вже у 2023 році була збитковою, а у 2024 році збиток становив -307877 тис. грн. Відносне відхилення у 2024 році порівняно з 2021 роком становить -308%, що свідчить про критичне зниження результативності основної діяльності даного підприємства. Така динаміка вказує на низьку операційну ефективність, ймовірне зростання витрат при зниженні доходів тощо.

Фінансовий результат до оподаткування ПрАТ «СКФ Україна» у 2021 році становив 138542 тис. грн, тоді як у 2024 році підприємство зазнало збитку у розмірі -330714 тис. грн, що свідчить про погіршення його загальної фінансової стійкості.

Найбільш критичною є ситуація з чистим фінансовим результатом. У 2021 році досліджуване підприємство отримало чистий прибуток у розмірі 103632 тис. грн, але вже у 2024 році цей показник перетворився на чистий збиток у розмірі -330944 тис. грн. Це не лише підриває інвестиційну привабливість підприємства, а й свідчить про ризик втрати платоспроможності та фінансової стабільності у довгостроковій перспективі.

Узагальнюючи вищенаведене, можна зробити висновок, що діяльність ПрАТ «СКФ Україна» перебуває у стані фінансово-економічної кризи. Всі основні показники прибутковості демонструють негативну динаміку, що свідчить про системні проблеми у виробничо-збутовій, фінансовій та управлінській сферах. Такий фінансовий стан суттєво знижує ефективність використання ресурсів, стримує інвестиційний потенціал, а також обмежує можливості підприємства до розвитку та реалізації стратегічних цілей.

2.2. Аналіз ефективності використання ресурсів ПрАТ «СКФ Україна»

Аналіз ефективності використання ресурсів підприємства дозволяє визначити рівень раціональності їх використання, що, у свою чергу, дає змогу виявити внутрішні резерви підвищення продуктивності праці, зниження витрат і покращення фінансових результатів. На основі такого аналізу формується оцінка господарської діяльності підприємства, що є важливою для прийняття стратегічних управлінських рішень.

На нашу думку, аналіз динаміки елементів операційних витрат ПрАТ «СКФ Україна» дозволить нам виявити наскільки ефективно використовуються його матеріальні, трудові та фінансові ресурси. Визначення тенденцій зростання або зниження окремих елементів операційних витрат досліджуваного підприємства допоможе вдосконалити політику управління витратами, що в кінцевому результаті, дасть йому змогу підвищити загальний рівень ефективності господарської діяльності та конкурентоспроможність на ринку.

Протягом 2021-2024 років у ПрАТ «СКФ Україна» спостерігається суттєве скорочення усіх складових операційних витрат. Загалом, за аналізований період сукупні операційні витрати зменшились на 60,1%, що вказує на серйозні зміни або кризові явища у виробничій діяльності підприємства (табл. 2.3).

З одного боку, це може свідчити про підвищення ефективності використання ресурсів через оптимізацію витрат і можливе впровадження нових підходів до управління виробництвом. З іншого боку, така динаміка може бути результатом втрати ринків збуту, зменшення замовлень або зовнішніх економічних чинників, які зумовили вимушене згорання операційної діяльності.

Аналіз структури та динаміки операційних витрат ПрАТ «СКФ Україна» свідчить про суттєве зниження масштабів господарської діяльності впродовж 2021-2024 рр., що безпосередньо впливає на ефективність використання ресурсів. При цьому, слід розуміти, якщо такі зміни є наслідком цілеспрямованої

політики досліджуваного підприємства щодо оптимізації та переходу до більш ефективних технологій, це можна вважати позитивним сигналом.

Таблиця 2.3. – Динаміка елементів операційних витрат ПрАТ «СКФ Україна» у 2021-2024 рр.

(тис. грн)

Елемент операційних витрат	Роки				Відхилення, %	
	2021	2022	2023	2024	2024/2023	2024/2021
Матеріальні затрати	1254572	1126542	990537	367515	-62,9	-70,7
Витрати на оплату праці	303703	326878	234766	187244	-20,2	-38,3
Відрахування на соціальні заходи	63995	66828	64192	47214	-26,4	-26,2
Амортизація	81102	82603	78692	74944	-4,8	-7,6
Інші операційні витрати	79297	175239	254916	73349	-71,2	-7,5
Всього операційних витрат	1878611	1682148	1623103	750266	-53,8	-60,1

*Примітка. Побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СКФ Україна».

Однак якщо витрати скорочуються через зовнішні загрози або втрату позицій на ринку, ситуація потребує стратегічного перегляду виробничої моделі й термінових управлінських рішень.

Далі проведемо аналіз динаміки кількості працівників та складових фонду заробітної плати ПрАТ «СКФ Україна» за останні роки.

Упродовж 2022-2024 рр. ПрАТ «СКФ Україна» зазнало суттєвих змін у структурі витрат на оплату праці, що прямо відображає зміни в організації господарської діяльності підприємства. Найпомітнішою зміною є скорочення середньооблікової чисельності персоналу: з 1179 осіб у 2022 році до 623 осіб у 2024 році, тобто майже вдвічі. Лише за останній рік кількість працівників зменшилася на 34,8%, що вказує на масове вивільнення персоналу або реструктуризацію підприємства.

Динаміка показника кількості звільнених працівників з причин плинності кадрів свідчить про те, що підприємство втратило значну кількість досвідчених кадрів, що може негативно вплинути на якість виконання виробничих завдань, адаптацію нових працівників та загальну ефективність роботи.

Таблиця 2.4. – Динаміка зміни кількості працівників та складових фонду заробітної плати ПрАТ «СКФ Україна» у 2022-2024 рр.

Показник	Роки			Відхилення, %	
	2022	2023	2024	2024/ 2023	2024/ 2022
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	1179	955	623	-34,8	-47,2
Кількість звільнених працівників із причин плинності кадрів, осіб	145	382	182	-52,4	25,5
Фонд основної заробітної плати, тис. грн	177487,5	185024,7	138466,4	-25,2	-22,0
Фонд додаткової заробітної плати, тис. грн (з нього):	85657,8	75497,8	43656,7	-42,2	-49,0
<i>Надбавки та доплати до тарифних ставок та посадових окладів, тис. грн</i>	20949,9	19738,3	5897,2	-70,1	-71,9
<i>Премії та винагороди, що носять систематичний характер (щомісячні, щоквартальні), тис. грн</i>	24124,5	22446,7	14641,3	-34,8	-39,3
Заохочувальні та компенсаційні виплати, тис. грн	26136,6	5227,0	1901,0	-63,6	-92,7
Оплата за невідпрацьований робочий час, тис. грн	38449,8	32574,3	22694,7	-30,3	-41,0
Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника, грн	12545,1	16145,3	18521,5	14,7	47,6

*Примітка. Побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СКФ Україна».

Фонд основної заробітної плати зменшився на 22,0% у 2024 році порівняно з 2022 роком, що пов'язано як зі скороченням персоналу, так і, ймовірно, з оптимізацією розміру виплат. Ще більш різке скорочення зафіксовано у фонді додаткової заробітної плати – майже на 49,0% за два роки. Надбавки та доплати до посадових окладів зменшилися на 71,9%, а заохочувальні та компенсаційні виплати – на 92,7%, що свідчить про практично повну відмову від мотиваційних елементів заробітної плати.

Попри загальне скорочення чисельності персоналу та фонду оплати праці, середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника у 2024 році зросла на 47,6% у порівнянні з 2022 роком. Вважаємо, що такі зміни свідчать не про покращення матеріального добробуту персоналу досліджуваного підприємства загалом, а радше про трансформацію структури оплати праці в умовах оптимізації.

Загальна ситуація, яка склалася на ПрАТ «СКФ Україна», свідчить про намагання зменшити витрати шляхом скорочення персоналу та обмеження додаткових стимулів, що може мати як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, підприємство намагається пристосуватися до складної економічної ситуації, зберігаючи ефективність у межах доступних ресурсів. З іншого боку, відмова від премій, скорочення персоналу та зниження соціальних гарантій знижує мотивацію працівників, погіршує соціально-психологічний клімат у колективі та може призвести до втрати основних фахівців.

Далі проведемо розрахунок показників ефективності використання ресурсів ПрАТ «СКФ Україна» та аналіз їх динаміки за методикою взятою з наукового джерела [35]. Вихідними даними для розрахунку показників ефективності використання ресурсів досліджуваного підприємства візьмемо окремі показники його фінансової звітності та звітності з праці, представлені вище у пункті 2.1 та 2.2 даної роботи.

Проведений аналіз розрахованих показників ефективності використання ресурсів ПрАТ «СКФ Україна» у 2022-2024 рр. свідчить про суттєве погіршення його господарської діяльності (табл. 2.5).

Варто відзначити значне зниження ефективності використання капіталу досліджуваного підприємства. Так, рентабельність оборотних активів знизилася з 7,0% у 2022 році до -92,4% у 2024 році, що свідчить про те, що підприємство не тільки втратило прибутковість у цій сфері, але й стало збитковим. Подібна ситуація спостерігається і щодо рентабельності необоротних активів, яка зменшилася на 62,8% за аналізований період, досягнувши критично низького рівня -54,0%. Рентабельність власного капіталу зменшилась ще більше – на 74,7%, що свідчить про неефективне управління фінансовими ресурсами та зростання ризиків, як для інвесторів, так і власників досліджуваного підприємства.

Ефективність використання основних засобів впродовж останніх років також зменшилась. Зокрема, фондівдача зменшилася з 2,1 грн у 2022 році до 0,7 грн у 2024 році, що є наслідком зниження обсягів реалізованої продукції або

зростання вартості основних засобів без відповідного приросту доходу. Фондомісткість, відповідно, зросла з 0,5 грн до 1,4 грн, що свідчить про зниження продуктивності використання основних засобів. Хоча рентабельність основних фондів у 2024 році незначно покращилася порівняно з 2023 роком, загалом вона залишається на дуже низькому рівні -41,0%, що значно гірше порівняно з позитивним значенням у 2022 році.

Таблиця 2.5. – Динаміка показників ефективності використання ресурсів
ПрАТ «СКФ Україна» у 2022-2024 рр.

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, +/-	
	2022	2023	2024	2024/ 2023	2024/ 2022
Ефективність використання капіталу					
Рентабельність оборотних активів, %	7,0	-55,0	-92,4	-37,4	-99,4
Рентабельність необоротних активів, %	8,8	-50,4	-54,0	-3,6	-62,8
Рентабельність власного капіталу, %	5,6	-40,8	-69,1	-28,2	-74,7
Ефективність використання основних засобів					
Фондовіддача, грн	2,1	1,6	0,7	-0,9	-1,4
Фондомісткість, грн	0,5	0,6	1,4	0,8	1,0
Рентабельність основних фондів, %	8,3	-41,9	-41,0	0,9	-49,3
Ефективність використання матеріальних ресурсів					
Матеріаломісткість, грн	0,7	0,7	0,6	-0,1	0,0
Матеріаловіддача, грн	1,5	1,4	1,6	0,2	0,1
Ефективність використання трудових ресурсів					
Продуктивність праці, тис. грн/ 1 працівника	1448,9	1403,9	940,9	-463,0	-508,0
Рентабельність праці, %	20,4	-146,8	-184,0	-37,3	-204,4
Фондоозброєність праці, тис. грн/ 1 працівника	681,9	860,1	1348,1	488,0	666,2
Зарплатовіддача, грн	5,9	5,0	3,2	-1,9	-2,7
Зарплатомісткість, грн	0,2	0,2	0,3	0,1	0,1
Зарплаторентабельність, %	23,0	-129,6	-187,3	-57,6	-210,3

*Примітка. Побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СКФ Україна».

Як видно з даних таблиці 2.5, матеріаломісткість залишається практично незмінною, що свідчить про відсутність оптимізації витрат на сировину та матеріали. Незначне зростання матеріаловіддачі (з 1,5 грн до 1,6 грн) не компенсує загальне зниження ефективності діяльності.

Особливе занепокоєння викликає стан трудових ресурсів. Продуктивність праці скоротилася на 508 тис. грн на одного працівника у 2024 році порівняно з 2022 роком, що може бути наслідком скорочення обсягів виробництва або ж демотивації персоналу. Рентабельність праці знизилася з 20,4% до -184,0%, що є одним із найгірших показників, адже свідчить про прямі втрати від використання людського капіталу.

Попри зростання фондоозброєності праці, що мало б позитивно впливати на продуктивність, ефективність використання трудових ресурсів продовжує знижуватися. Це також підтверджується падінням показника зарплатовіддачі та зростанням показника зарплатомісткості. Зарплаторентабельність, яка у 2022 році становила 23%, у 2024 році знизилася до -187,3%, що вказує на повну втрату здатності генерувати прибуток на вкладені у працю кошти.

На основі вище викладеного стало зрозуміло, що ПрАТ «СКФ Україна» протягом 2022-2024 років демонструвало системне погіршення ефективності використання своїх ресурсів – капіталу, основних засобів, матеріалів та персоналу. Така ситуація суттєво підриває економічну стабільність підприємства та знижує його конкурентоспроможність.

Причини зниження ефективності використання ресурсів ПрАТ «СКФ Україна» можуть критися як у зовнішньому середовищі (воєнні дії, інфляційні процеси, проблеми з постачанням), так і у внутрішніх управлінських помилках. Для покращення ситуації необхідне реформування системи управління ресурсами, підвищення технологічної ефективності та впровадження заходів зі зниження витрат при збереженні або підвищенні якості продукції досліджуваного підприємства.

2.3. Оцінка рівня ефективності господарської діяльності ПрАТ «СКФ Україна»

Оцінка ефективності господарської діяльності підприємства є важливим інструментом управління, який дозволяє виявити реальні результати функціонування суб'єкта господарювання, обґрунтувати управлінські рішення та забезпечити раціональне використання ресурсів. Вона необхідна для встановлення рівня досягнення поставлених економічних цілей, виявлення внутрішніх резервів підвищення продуктивності, визначення сильних і слабких сторін діяльності, а також для об'єктивного порівняння результатів з показниками попередніх періодів або з досягненнями конкурентів. Такий аналіз сприяє прийняттю обґрунтованих рішень щодо оптимізації витрат, удосконалення організаційної структури, покращення фінансового стану підприємства і підвищення його конкурентоспроможності на ринку. Крім того, ефективна оцінка є основою для побудови стратегій розвитку підприємства, що відповідають сучасним умовам господарювання та забезпечують його стійке зростання.

Ґрунтуючись на показниках діяльності ПрАТ «СКФ Україна», відображених у попередніх пунктах даної роботи, було розраховано показники за яким можна дати оцінку його фінансового стану, платоспроможності та мотивації праці працівників й, як наслідок, загалом господарській діяльності даного підприємства (табл. 2.6).

Аналіз наведених фінансових показників ПрАТ «СКФ Україна» за період 2022-2024 років свідчить про суттєве погіршення фінансового стану підприємства, зниження платоспроможності та неоднозначну динаміку в сфері мотивації праці персоналу. Найбільш яскравим індикатором кризи є показник рентабельності активів, який з позитивного значення 3,9 % у 2022 році перетворився на глибоко від'ємне -34,1 % у 2024 році. Така динаміка демонструє різке зниження прибутковості, що свідчить про неефективне використання активів і можливі суттєві збитки в діяльності підприємства.

Таблиця 2.6. – Аналіз показників оцінки ефективності господарської діяльності
ПрАТ «СКФ Україна»

Показник	Роки			Відхилення, +/-	
	2022	2023	2024	2024/ 2023	2024/ 2022
<i>Оцінка фінансового стану підприємства</i>					
Рентабельність активів, %	3,9	-26,3	-34,1	-7,8	-38,0
<i>Оцінка платоспроможності підприємства</i>					
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,1	1,6	0,9	-0,7	-1,2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,8	0,9	0,5	-0,5	-0,4
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,3	0,6	0,3	-0,3	0,0
Чистий оборотний капітал, тис. грн	491942,0	226094,0	-59003,0	-285097,0	-550945,0
<i>Оцінка мотивації праці працівників</i>					
Частка витрат на оплату праці в структурі загальних витрат, %	19,4	14,5	25,0	10,5	5,5
Рівень витрат на персонал, %	23,0	22,3	40,0	17,7	17,0

*Примітка. Побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «СКФ Україна».

Платоспроможність підприємства також зазнала значного погіршення. Коефіцієнт загальної ліквідності знизився з 2,1 у 2022 році до критично низького рівня 0,9 у 2024 році, що свідчить про те, що підприємство втратило здатність покривати свої короткострокові зобов'язання поточними активами. Подібна тенденція простежується й у показниках швидкої та абсолютної ліквідності. Особливо тривожним є значне зменшення чистого оборотного капіталу, що вказує на суттєве зниження ліквідних активів, ймовірно, внаслідок накопичення боргів, зниження продажів або зростання операційних витрат.

Оцінка мотивації праці працівників також демонструє суперечливу картину. З одного боку, спостерігається зростання частки витрат на оплату праці в загальних витратах до 25% у 2024 році (проти 14,5% у 2023 році), що може свідчити про спробу підвищити мотивацію працівників через підвищення зарплат. З іншого боку, така динаміка може бути наслідком не стільки зростання заробітної плати, скільки зменшення обсягів інших витрат, що перекручує

загальну структуру. Рівень витрат на персонал також різко зріс – з 22,3% у 2023 році до 40% у 2024 році. Водночас відсутність позитивної динаміки в фінансових показниках свідчить, що підвищення витрат на персонал не супроводжувалося підвищенням продуктивності праці або ефективності.

Наявна ситуація свідчить про кризу в управлінні фінансами ПрАТ «СКФ Україна». Погіршення рентабельності та ліквідності, скорочення оборотного капіталу вказують на неефективне використання ресурсів. Фінансові труднощі можуть призвести до порушень у виробничих процесах, падіння довіри контрагентів та неможливості вчасно розраховуватися за зобов'язаннями. У результаті підприємство ризикує втратити свою конкурентоспроможність на ринку, а також довіру працівників, що ускладнює процес управління персоналом і стримує будь-яке стратегічне відновлення.

З метою комплексної оцінки становища ПрАТ «СКФ Україна» і кращого розуміння напрямів, в яких необхідно здійснити коригування для підвищення ефективності його господарської діяльності було здійснено SWOT-аналіз для даного підприємства (табл. 2.7).

Таблиця 2.7. – SWOT-аналіз ПрАТ «СКФ Україна»

<i>Сильні сторони:</i>	<i>Можливості:</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Досвід роботи на ринку та наявна виробнича база. 2. Зростання витрат на оплату праці, що може свідчити про прагнення покращити мотивацію персоналу 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Модернізація виробництва, впровадження інновацій та енергоефективних технологій. 2. Підвищення кваліфікації персоналу, покращення управлінських рішень. 3. Потенціал зростання внутрішнього попиту та нові ринки збуту. 4. Залучення інвестицій або державної підтримки
<i>Слабкі сторони:</i>	<i>Загрози:</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Різке зниження показників рентабельності у 2024 році. 2. Значне падіння показників ліквідності. 3. Втрата чистого оборотного капіталу. 4. Неефективне використання ресурсів і можливі проблеми з платоспроможністю 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна нестабільність, інфляція, падіння купівельної спроможності. 2. Зростаюча конкуренція в галузі. 3. Високі ризики втрати платоспроможності. 4. Ймовірність збоїв у постачанні через заборгованості перед контрагентами

*Примітка. Побудовано автором.

Оцінивши господарську діяльність ПрАТ «СКФ Україна» за допомогою SWOT-аналізу, можна виділити основні внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на ефективність функціонування даного підприємства.

До сильних сторін діяльності досліджуваного підприємства можна віднести наявність значного досвіду на ринку та сформовану виробничу інфраструктуру, яка забезпечувала стабільну діяльність у попередні періоди. Зокрема, на початку аналізованого періоду у 2022 році спостерігалися позитивні фінансові результати, такі як рентабельність активів на рівні 3,9 %, що вказує на наявність потенціалу ефективного використання активів за сприятливих умов. Також позитивним моментом є спроби підприємства підвищити мотивацію працівників, що відображено у збільшенні витрат на оплату праці, адже належна соціальна політика може виступати важелем підвищення продуктивності персоналу в довгостроковій перспективі.

Разом із тим, слабкі сторони господарської діяльності ПрАТ «СКФ Україна» домінують у загальній картині й створюють значні бар'єри для подальшого розвитку.

Різне падіння рентабельності активів до -34,1 % у 2024 році свідчить про істотне зниження прибутковості, що, найімовірніше, зумовлене зменшенням обсягів виробництва, підвищенням витрат або загальною неефективністю управління ресурсами. Значне скорочення показників ліквідності, зокрема зниження коефіцієнта загальної ліквідності з 2,1 до 0,9, за аналізований період, демонструє нездатність підприємства своєчасно виконувати фінансові зобов'язання, що ставить під загрозу його платоспроможність. Особливо небезпечною є втрата чистого оборотного капіталу, що переходить у від'ємне значення, сигналізуючи про ризик втрати фінансової стабільності.

У контексті зовнішнього середовища можливостями для покращення господарської діяльності досліджуваного підприємства є потенціал для модернізації виробничого процесу, застосування енергозберігаючих технологій та впровадження цифрових рішень у сфері управління ресурсами. Крім того, за сприятливої макроекономічної ситуації та державної підтримки підприємство

може розраховувати на розвиток внутрішнього ринку та налагодження нових каналів збуту. Важливою можливістю є також підвищення кваліфікації персоналу та оптимізація управлінських процесів, що дозволить підвищити продуктивність праці без надмірного збільшення витрат.

Загрози, які постають перед ПрАТ «СКФ Україна», є серйозними та багатогранними. Передусім це нестабільність його економіки та вплив зовнішніх політичних факторів, які можуть призводити до коливань цін на сировину та зміни умов зовнішньої торгівлі. Крім того, можливі в майбутньому ризики втрати ринкових позицій, особливо в умовах фінансової нестабільності. Втрата оборотного капіталу та зниження ліквідності можуть призвести до нездатності підприємства виконувати зобов'язання перед постачальниками, що, у свою чергу, здатне спровокувати ланцюгову реакцію зупинки виробничих процесів.

З урахуванням наведеного SWOT-аналізу можна зробити висновок, що ефективність господарської діяльності ПрАТ «СКФ Україна» у 2024 році є низькою, у порівнянні із 2021 роком, що підтверджується як фінансовими, так і організаційними показниками.

Незважаючи на наявність внутрішнього потенціалу та зовнішніх можливостей для розвитку, підприємство наразі демонструє кризовий стан, який вимагає негайного втручання в частині фінансового оздоровлення, реструктуризації заборгованості, оптимізації витрат і підвищення продуктивності. Якщо надалі ігнорувати виявлені проблеми, досліджуване підприємство може зіткнутися з подальшим падінням фінансових результатів і втратою конкурентних переваг. Таким чином, поточний рівень ефективності господарської діяльності ПрАТ «СКФ Україна» оцінюється як незадовільний, з високим ризиком зниження економічної стійкості в майбутньому.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. На основі опрацьованого нами матеріалу й інформації поданої у даній роботі стало цілком очевидно, що ефективність господарської діяльності. Ефективність господарської діяльності є визначальним показником конкурентоспроможності, фінансової стабільності та здатності підприємства до подальшого розвитку. Вона відображає рівень раціонального використання ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання, досягнення ним стратегічних цілей та покращення загальних результатів роботи.

У межах господарської діяльності ефективність виявляється через зростання основних техніко-економічних показників, що здебільшого досягається шляхом вдосконалення технологій, покращення організаційної структури, підвищення мотивації персоналу та оптимального використання наявних ресурсів.

2. Аналіз ефективності господарювання підприємства розглядається як всебічна аналітична процедура, що виконується за визначеною методологією з використанням системи ключових індикаторів. Такий підхід дає змогу об'єктивно оцінити рівень результативності роботи підприємства загалом і кожного з його підрозділів зокрема. У наукових колах досі не напрацьовано єдиного універсального методу, що дозволив би з високою точністю визначати ефективність діяльності будь-якого господарюючого суб'єкта.

3. Надзвичайно важливим етапом у процесі аналізу є правильний добір методичних інструментів, адже саме вони забезпечують системний підхід до вивчення діяльності підприємства. Завдяки їм можливо не тільки зафіксувати отримані результати, а й дослідити причини змін, які впливають на ефективність, а також визначити можливі напрями її підвищення.

4. Процес оцінювання ефективності діяльності підприємства полягає у кількісному вимірюванні рівня доцільності використання ресурсів, порівнюючи досягнуті результати з витратами, понесеними для їх досягнення. Такий аналіз

дозволяє виявити як наявні тенденції розвитку, так і резерви для підвищення ефективності функціонування підприємства.

5. Існує декілька методичних підходів до аналізу ефективності господарської діяльності, кожен з яких має свої особливості. Вони зосереджені на різних аспектах функціонування підприємства і дають змогу обрати найбільш доцільний інструмент оцінювання відповідно до поточних умов його діяльності.

6. Дослідження фінансових показників ПрАТ «СКФ Україна» засвідчило, що у 2020–2021 роках підприємство знаходилося у відносно стабільному фінансовому стані. Проте вже з 2022 року почалося поступове зниження темпів розвитку. Зафіксовано скорочення доходу, з одночасним збереженням високого рівня активів і зростанням зобов'язань. У той час, коли у 2020–2021 роках фіксувалося збільшення прибутків і зменшення боргового навантаження, у подальшому всі ключові фінансові показники демонстрували негативну динаміку. Підприємство втратило прибутковість, його доходи зменшилися більш ніж утричі, а боргові зобов'язання суттєво зросли.

7. У період з 2021 по 2024 рік на підприємстві спостерігалось значне скорочення операційних витрат. Загалом рівень цих витрат знизився на 60,1 %, що свідчить про істотні зміни у структурі господарської діяльності. Це може бути ознакою або успішної оптимізації витрат і впровадження нових управлінських практик, або результатом втрати ринків збуту, зменшення обсягів виробництва чи впливу негативних зовнішніх економічних факторів.

8. Протягом 2022–2024 років ПрАТ «СКФ Україна» демонструвало поступове погіршення у використанні всіх основних ресурсів – капіталу, засобів виробництва, матеріальних цінностей та трудових ресурсів. Така ситуація негативно впливає на фінансову стійкість підприємства та його позиції на ринку. До причин спаду ефективності можна віднести як зовнішні чинники – військові дії, інфляцію, порушення логістичних ланцюгів – так і внутрішні управлінські недоліки. Для подолання кризових явищ необхідне реформування системи управління, підвищення рівня технологічного оснащення, а також впровадження

заходів зі зниження витрат за умови збереження або покращення якості продукції.

9. Базуючись на проведеному аналізі діяльності ПрАТ «СКФ Україна», було визначено низку показників, які дозволяють оцінити фінансовий стан, платоспроможність і мотиваційний клімат у колективі, а відтак і загальну ефективність функціонування підприємства. Встановлено, що компанія перебуває у стані фінансової кризи, що підтверджується зменшенням рентабельності, погіршенням показників ліквідності, скороченням оборотного капіталу. Усе це свідчить про недостатню ефективність використання ресурсів. Наслідки такої ситуації можуть включати порушення виробничих процесів, втрату довіри ділових партнерів та неспроможність своєчасно виконувати фінансові зобов'язання. У свою чергу, це створює додаткове навантаження на кадрову політику та ускладнює управління персоналом.

10. Здійснений SWOT-аналіз дозволив дійти висновку, що у 2024 році ефективність господарської діяльності ПрАТ «СКФ Україна» перебуває на низькому рівні порівняно з 2021 роком. Хоча підприємство має певний внутрішній потенціал і зовнішні можливості для відновлення, поточний кризовий стан вимагає негайних дій, зокрема фінансового оздоровлення, перегляду підходів до управління витратами, реструктуризації боргів та підвищення продуктивності. Якщо ці проблеми залишаться поза увагою, компанія може втратити конкурентоспроможність і опинитися на межі банкрутства. Таким чином, рівень ефективності її діяльності слід оцінити як незадовільний, із високим ступенем ризику подальшого погіршення фінансового стану.

У сучасних умовах першочерговим стратегічним завданням для промислових підприємств є гнучкість бізнес-процесів і швидка адаптація до зміни зовнішніх чинників. Як зазначають експерти, в умовах війни планування на роки втратило сенс – тепер фокус зміщується на здатність швидко реагувати на нові обставини в перспективі наступних 3-6 місяців. Тому «СКФ Україна» має застосовувати принципи гнучкого менеджменту: оперативне сканування ринку,

варіантне стратегічне планування з урахуванням сценаріїв розвитку подій, а також створення внутрішніх структур для швидкого прийняття рішень. Наприклад, пріоритетними завданнями є зменшення часу на узгодження операцій, делегування повноважень підрозділам, а також формування перехресних команд для реалізації надзвичайних проектів (робота на кількох фронтах: ремонт, модернізація, випуск нових модифікацій продукції). Важливими напрямками є також диверсифікація постачальників та розширення каналів збуту. Оскільки традиційні постачальницькі ланцюги перебувають під ударом, компанії вигідно співпрацювати з новими партнерами у Європі та інших регіонах, створювати можливості для локального виробництва або складських запасів за кордоном. Українські підприємці вже навчилися швидко освоювати нові ринки: наприклад, компанії, які вчасно перебудували логістику і виробничі процеси, відкрили собі західноєвропейський ринок збуту. Для «СКФ Україна» це означає і пошук нових сегментів збуту (напр., оборонний комплекс чи відновлювальний сектор), і активніше залучення внутрішнього ринку, зокрема в галузях, що виконують оборонні замовлення.

Також стратегічно важливо стимулювати інновації у виробництві та управлінні. З огляду на орієнтованість SKF на технологічне лідерство, інвестиції в дослідження і розробки, створення відділів інновацій, впровадження нових продуктів та прискорене оновлення парку обладнання можуть надати конкурентні переваги. У кризових умовах підприємство повинно робити акцент на розвитку власних компетенцій та співпраці з науково-технічними установами, щоб впроваджувати передові технології (наприклад, адитивне виробництво, нові сплави чи покриття для підвищення ресурсу підшипників). Одночасно керування ризиками стає невід'ємною складовою стратегії: це передбачає постійний аналіз загроз (від коливань валютних курсів і цін на матеріали до військових загроз), створення стратегічних запасів (як комплектуючих, так і ресурсів), диверсифікацію виробничих локацій (можливість перевезення частини виробництва чи запасних частин за кордон) та страхування бізнесу. У підсумку цілісна стратегія «СКФ Україна» має поєднувати продуктивну інноваційну

орієнтацію (як це практикує материнська компанія: «SKF розробляє нові технології і рішення, які допомагають клієнтам ставати конкурентоспроможнішими») з гнучким кризовим управлінням, що дозволяє швидко реагувати на зовнішні виклики.

Сьогодні підприємство має постійно адаптуватися до змін ринкових умов та технологій. Метою підвищення ефективності господарської діяльності є одночасне збільшення прибутку, зниження витрат, розширення ринків збуту та посилення конкурентоспроможності підприємства. Для цього пропонується комплекс заходів у всіх ключових сферах діяльності підприємства – виробництві, фінансах, збуті, кадрах, інноваціях та організаційних процесах.

Виробництво слід перевести на принципи ощадливого виробництва, яке дозволяє максимально ефективно використовувати ресурси та усувати процеси, що не додають цінності продукції. Запровадження таких методів дає можливість оптимізувати виробничі потоки, усунути зайві дії і затримки, уникнути надвиробництва та скоротити непродуктивні запаси.

Завдяки цьому підвищується продуктивність праці на всіх ділянках, і виробничі витрати знижуються без втрати якості готової продукції. Інвестування в сучасні технології може надати економії собівартості виробництва. Такі інновації розширюють можливості дистанційного моніторингу обладнання та автоматизованого контролю процесів. Важливо проводити поступову модернізацію обладнання: впроваджувати системи аналітики та датчики, підключені до єдиного виробничого аналітичного середовища. Це дасть змогу у реальному часі відстежувати ключові параметри роботи і оперативно прогнозувати вплив змін на собівартість.

Паралельно слід посилити увагу до систем управління якістю та безперервного обслуговування обладнання. Регулярні технічні аудити і профілактичні ремонти знизять ризик простоїв. У короткостроковому аспекті корисними будуть воркшопи з оптимізації кожного технологічного етапу, що швидко призведе до зменшення втрат. У довгостроковій перспективі варто планувати глибоку автоматизацію і роботизацію трудомістких операцій, а також

інтеграцію інформаційних систем для спільного аналізу витрат і виробничих показників. Такий підхід зменшить накладні витрати та дозволить забезпечити високий рівень конкурентоспроможності продукції на світових ринках.

Фінансова ефективність підприємства базується на жорсткому контролі витрат і сучасному аналізі. Необхідно впровадити систему бюджетування із застосуванням елементів нульового бюджетування, коли всі статті видатків проходять детальну перевірку та обґрунтування. Такий підхід примушує уважно оцінювати кожен витратний рядок і може призвести до значної оптимізації використання ресурсів. Застосування сучасних ВІ-систем і ERP-бухгалтерії дозволить у реальному часі відстежувати грошові потоки, контролювати собівартість і прогнозувати фінансові результати.

Постійний моніторинг фактичних витрат і регулярне оновлення фінансових планів забезпечать швидке реагування на внутрішні і зовнішні виклики (зміни цін на матеріали, курсу валют тощо).

Для управління оборотним капіталом слід оптимізувати баланс дебіторської і кредиторської заборгованостей. Зменшення розмірів незавершеного виробництва та запасів сировини звільнить кошти, що зараз лежать на складах, і скоротить потребу у додатковому фінансуванні. У довгостроковій перспективі важливо диверсифікувати джерела фінансування – наприклад, залучати вигідні кредити чи лізинг для капітальних інвестицій, а також користуватися державними програмами підтримки промислових інновацій. Заощаджені кошти слід перерозподіляти в пріоритетні інвестиції: заміну застарілих верстатів, розширення виробничих потужностей або розвиток нових технологічних ніш.

Для збільшення виручки необхідно шукати нові ринки. Крім традиційного внутрішнього ринку, слід активізувати експортні продажі, орієнтуючись на країни ЄС та Азії, де є потреба у якісних промислових підшипниках. Вихід на міжнародні ринки забезпечить валютні надходження і зменшить залежність від кон'юнктури одного регіону. Доцільно формувати партнерства з іноземними дистриб'юторами та виробниками обладнання (де підшипники SKF можна комплектувати разом з машинами). Також треба розвивати післяпродажне

обслуговування – наприклад, пропонувати сервісні контракти на монтаж та підтримку підшипникових вузлів у замовників. Це підвищить лояльність клієнтів і сприятиме повторним продажам. Крім того, необхідно посилювати маркетингові зусилля: презентувати продукти на спеціалізованих виставках, використовувати цифрові канали просування (вебінари, професійні платформи, соцмережі), а також працювати над брендом (іміджем надійного постачальника). У короткостроковій перспективі можна застосовувати гнучку цінову політику та спеціальні промоакції для оптових покупців. Це швидко збільшить потік замовлень та звільнить оборотні кошти. У довгостроковому ж варто інвестувати у розробку нових продуктів під специфічні ринкові ніші (наприклад, підшипники зі зниженим рівнем вібрації для електротехніки чи енергоефективні модифікації для обладнання з підвищеними вимогами). Важливо також відстежувати динаміку ринку та швидко реагувати на зміни попиту: аналізувати продажі за всіма каналами та коригувати виробництво, щоб концентрувати ресурси на найбільш прибуткових позиціях.

Заохочення персоналу і розвиток людського капіталу є ключем до підвищення ефективності. Компанія має організувати системні навчальні програми для підвищення кваліфікації інженерів, технологів та технічних фахівців. Необхідне залучення всього персоналу до процесу вдосконалення: коли співробітники пропонують і впроваджують ідеї з оптимізації роботи ділянок, це підвищує їхню залученість і мотивацію.

Внутрішні тренінги, обмін досвідом між змінами та реалізація невеликих «шттовхаючих проєктів» заохочують працівників удосконалювати роботу за власною ініціативою.

Доцільно також застосувати багатопрофільне навчання (крос-тренінг) працівників, коли оператори змін можуть виконувати кілька суміжних завдань. Це створює «подушку» гнучкості: у разі непередбачених відпусток або збільшення обсягу роботи інші працівники зможуть оперативно підмінити колега. Крос-тренінг сприяє кращій взаємодії між підрозділами, бо працівники отримують уявлення про процеси суміжних цехів, що усуває вузькі

місця і знижує ймовірність помилок. Зберегти та мотивувати персонал допоможуть конкурентоспроможні умови праці: прозора система матеріального заохочення (премії за перевищення планових показників), соціальні гарантії та можливості кар'єрного зростання. У довгостроковому плані слід будувати позитивний імідж роботодавця – співпрацювати з технічними університетами, проводити конкурси і стажування, що забезпечить приплив молодих талантів.

Розвиток інновацій має стати стратегічним пріоритетом. Необхідно створити відділ або групу з розвитку продуктів (R&D), яка працюватиме над новими технологічними рішеннями. Такими рішеннями можуть бути, наприклад, «розумні» підшипники з вбудованими датчиками моніторингу стану або легкі композитні ущільнення. Слід розширювати проекти з впровадження Інтернету речей і машинного навчання на виробництві: це зменшує потребу в ручному контролі і оптимізує експлуатацію устаткування.

У короткостроковій перспективі корисно організовувати експериментальні проекти та пілотні випробування нових технологій – наприклад, тестування роботизованих модулів на окремих ділянках чи впровадження систем предиктивного обслуговування. У довгостроковій – будувати партнерства з науковими установами та залучати грантові кошти на дослідження. Така інноваційна діяльність забезпечить компанії сталий поступ у технологічному розвитку, дасть змогу випереджати конкурентів та розширювати продуктивний портфель.

Одним з ключових механізмів підвищення ефективності в сучасних промислових умовах є цифрова трансформація виробництва і операційних процесів. Прикладом служить глобальна ініціатива SKF з «оцифрування» промислових процесів («smartifying industry»), яка передбачає підключення машин та устаткування до Інтернету речей, централізоване збирання даних у «хмарі» та застосування аналітики для оптимізації операцій. Зокрема, датчики та інтелектуальні пристрої на виробничих лініях дають можливість відстежувати стан обладнання в реальному часі, оперативно реагувати на збої і проводити прогнозує обслуговування. Це не лише підвищує надійність роботи і безпеку,

але й суттєво знижує витрати на невикористаний простір та аварійний ремонт. Як зазначає директор з цифрових технологій SKF, збір і кореляція даних, що перетворюються на аналітичну інформацію, допомагають створити технічний «фундамент» для нових бізнес-процесів і одночасно досягти економії витрат у виробництві. Вже впроваджені SKF інструменти («MOST», «Enlight» тощо) демонструють, що мобільні додатки і віддалений моніторинг дозволяють скоротити час операторів на налагодження ліній та збір даних, а також полегшують інженерам управління запчастинами і планування ремонтів. У підсумку такий «розумний» підхід до управління виробництвом дає змогу заощаджувати ресурси, скорочувати відхід, підвищувати продуктивність і швидко адаптувати виробничі цикли під змінені вимоги замовників.

Поряд із зовнішньою цифровізацією (IoT, хмарні системи, Big Data), ефективним стає і впровадження корпоративних систем управління (ERP, PLM, SCADA, MRP, BI-платформи). Вони централізують планування ресурсів, облік та звітність, підсилюють контролінг і допомагають менеджерам у прийнятті рішень на основі аналітики. Наприклад, доцільно посилити використання ERP для точної калькуляції собівартості продукції й моніторингу запасів, а BI-системи для глибокого аналізу рентабельності різних номенклатур, контрактів і каналів збуту. Водночас інструменти візуального управління та стандарти менеджменту якості (ISO, Lean-методики, 5S, шість сигм тощо) повинні стати нормативною частиною внутрішньої культури підприємства. Без числових та якісних показників контролю, процесів «безперервного покращення» та залучення працівників до оптимізації власних операцій стати більш ефективним неможливо.

Покращення організаційної ефективності починається з перегляду структури управління. Слід мінімізувати дублювання функцій між відділами, створювати міждисциплінарні робочі групи і налагодити гнучку матричну модель управління. Кожен підрозділ має чітко розуміти свої цілі й показники ефективності, що зв'язані із загальною стратегією підприємства. Регулярний внутрішній аудит бізнес-процесів та оперативне переглядання стратегічних

планів дозволять вчасно виявляти слабкі місця в організації та усувати їх. Прозорість комунікацій відіграє тут ключову роль. Забезпечення відкритого обміну інформацією між відділами (наприклад, усі співробітники мають доступ до актуальних даних ERP- і CRM-систем) дає змогу усунути «силоси» інформації та швидше реагувати на збійні ситуації. Досвід інших виробничих компаній показує, що міжфункціональне співробітництво суттєво знижує організаційну фрикцію (затримки, зайві узгодження та помилки). Регулярні наради керівників відділів для обговорення виробничих і фінансових показників дозволять створити єдину динамічну картину ефективності та координувати дії всіх ланок підприємства.

Підвищення ефективності господарської діяльності ПрАТ «СКФ Україна» в умовах воєнного стану і нестабільної економічної кон'юнктури України вимагає комплексного підходу. Поєднання ефективної стратегічної орієнтації (гнучкість, диверсифікація ринків, управління ризиками) з активною інноваційно-цифровою трансформацією (автоматизація виробництва, «Індустрія 4.0», цифрові платформи управління) та витратною оптимізацією (енергозбереження, раціоналізація витрат) дозволить підприємству не лише вижити в умовах кризи, а й зберегти конкурентні позиції. Важливо також інвестувати в людський капітал: навчання та мотивацію працівників – і постійно нарощувати виробничі потужності й науково-технічні можливості. З огляду на історичний досвід, тільки підприємство, що здатне швидко адаптуватися, забезпечувати безперервність процесів і впроваджувати передові рішення, зможе забезпечити стійке зростання та підвищення продуктивності навіть у найскладніших умовах. Реалізація перелічених підходів і інструментів (науково-обґрунтовано та послідовно) створить основу для ефективної роботи «СКФ Україна», сприятиме розвитку виробничого потенціалу та зміцненню його позицій на міжнародних ринках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Єпіфанова І. М., Садіков О. О. Ефективність як ключове поняття економіки: сутність та види. *Ефективна економіка*. 2024. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_8_66 (дата звернення: 14.04.2025).
2. Mescon, M. H., Albert, M., & Khedouri, F. *Management* (3rd ed.). Cambridge: Harper & Row, 1988. 777 p.
3. Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, Sean M. Flynn. *Economics: principles, problems, and policies, twenty-first edition*. New York : Published by McGraw-Hill Education, 2009. 983 p.
4. Schumpeter, J. A. *Capitalism, Socialism and Democracy*. Routledge, 1976. 437 p.
5. Основи економічної теорії / С. В. Мочерний, С. А. Єрохін, Л. О. Каніщенко та ін.; За ред. С. В. Мочерного. Київ : Академія, 1997. 464с.
6. Червяненко А. В. Теоретичні підходи до визначення ефективності соціально-економічної системи та її видова класифікація. *Механізм регулювання економіки*. 2006. № 1 (37). С. 46-48.
7. Чорна М. В. Обґрунтування підходу до визначення ефективності діяльності підприємств торгівлі як основи їх конкурентостійкості. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2009. № 7–8. С. 25–34.
8. Політанська О. Л. Економічне оцінювання інноваційної продукції машинобудування у випадку ануїтетів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2009. № 611. С. 48–53.
9. Трусова Н. В., Присяжнюк Н. М., Федорук Ю. В., Федорук Н. М., Ткаченко О. В. Теоретичні підходи до розуміння категорії «економічна ефективність». *Ефективна економіка*. 2023. № 12. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.12.8> (дата звернення: 13.04.2025).
10. Морщенок Т. С. Огляд підходів до визначення економічної сутності поняття «ефективність». *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 1. С. 7–13.

11. Туниця Ю. Ю., Адамовський О. М., Загвойська Л. Д. Ефективність економічної діяльності у контексті глобальних викликів і сталого розвитку. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія : *Проблеми економіки та управління*. 2024. Т. 8. № 1. С. 149–164.
12. Череп А. В., Стрілець Є. М. Ефективність як економічна категорія. *Ефективна економіка*. 2013. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1727> (дата звернення: 13.04.2025).
13. Федулова Л. І. Менеджмент організацій : підручник. Київ : Либідь, 2003. 448 с.
14. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємства: навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2015. 325 с.
15. Серьогіна Д., Матвеева Н., Пушкар Т. Інноваційний розвиток в рамках сталого розвитку: пошук балансу між економічною ефективністю та екологічною стійкістю. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2023. № 4. С. 652–665.
16. Поліщук Ю. Концепції державної політики розвитку “зеленої” економіки: еволюція, сутність, цілі та принципи. *Ефективність державного управління*. 2020. № (65). С. 207–218. DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.65.2020.226476> (дата звернення% 14.04.2025).
17. Miciuła, I., Bielawa, A., Król-Smetak, D., Wojtaszek, H., Kurylczyk, A., Romańczuk, M., Chojnacka, M. (2024). Economic Efficiency as a Factor of Enterprise Development. *European research studies journal XXVII*, Issue 2, 478–487. DOI:10.35808/ersj/3413.
18. Kotane I. (2014). The concept of business efficiency and its interpretation. *Latgale National Economy Research*, 1 (6), 92–116.
19. Сіньїн Д. Класифікація поняття ефективності та її оцінки в розрізі інноваційної діяльності підприємств. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 14. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/9> (дата звернення: 15.04.2025).

20. Боровик Н. А., Гаєвська Н. М. До визначення поняття «економічна ефективність». *Дороги і мости*. 2008. Вип. 8. С. 29–32.
21. Merlino M. Innovation process in Italian SMEs: the university role. *Стратегія економічного розвитку України : збірник наукових праць*. 2011. № 28. С. 121–128.
22. *Економіка підприємства : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / Н. М. Колпаченко, Ю. А. Сайчук, В. К. Аветісян та ін.* Харків : Діса плюс, 2019. 277 с.
23. Назаренко І. Економічний зміст ефективності діяльності підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 3 (76). С. 15–22.
24. Камінська І. М., Ковальчук Н. В., Демидович А.С. Теоретико-методичні підходи до аналізу ефективності діяльності підприємства. *Економічний форум*. 2021. № 2. С. 79–87.
25. Пилипенко С.М. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 10. С. 452–456.
26. Чміль Г.Л. Комплексна оцінка ефективності комерційної діяльності підприємств роздрібною торгівлі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. №4. Т. 29 (68). С. 117–121.
27. Шубалий О. М., Петруха С. В., Косінський П. М., Петруха Н. М. Формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку біопаливних галузей на базі підприємств аграрного сектору. *Наукові праці НДФІ*. 2023. № 3. С. 133–147. URL: <https://doi.org/10.33763/npndfi2023.03.133>.
28. Белова І., Мушеник І. Інформаційно-аналітичне забезпечення дослідження ринку логістичних послуг. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2021. Вип. 1-2. С. 7–23.
29. Отенко В. І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства. *Бізнесінформ*. 2013. №5. С. 232–237.
30. Матюх С. А. Дослідження сучасних методів оцінки ефективності діяльності організацій. *Економічний аналіз*. 2014. Т. 15. № 3. С. 79–85.

31. Кравченко В. О. Ефективність діяльності підприємства: зміст, види та роль у сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 65. С. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-93> (дата звернення: 02.05. 2024 р.).

32. Ткачук Г. Ю. Підходи до оцінки ефективності господарської діяльності підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2015. Вип. 1 (33). С. 366–378.

33. Деренська Я. М. Оцінка ефективності діяльності підприємства. *Механізм регулювання економіки*. 2023. № 1 (99). С. 81–85.

34. Ashraf G. (2012). A Review on the Models of Organizational Effectiveness : A Look at Cameron's Model in Higher Education. *International Education Studie*. Vol. 5, No. 2. P. 80–87.

35. Даньків Й., Макарович В. Ефективність діяльності підприємства : аналітичні аспекти. *Бухгалтерський облік і аудит : науково-практичний журнал*. 2017. №6. С.30–40.

36. Фісуненко П. А., Шевченко К. І. (2019). Критерій оцінювання ефективності діяльності підприємства в забезпеченні їх економічної безпеки. *Економічний простір*. 2019. № 151. С. 185–200. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/151-16>.

37. Про підприємство SKF. SKF. URL: <https://www.skf.com/ua/support/skf-in-ukraine/prat-skf-lutsk/about-site> (дата звернення: 03.05.2025 р.).

38. ПРАТ «СКФ Україна» 05745160. YouControl – сервіс перевірки контрагентів. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/05745160/ (дата звернення: 03.05.2025 р.).

39. ПРАТ «СКФ УКРАЇНА». Опендатабот. URL: <https://opendatabot.ua/c/05745160> (дата звернення: 03.05.2025).

ДОДАТКИ